

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 126-6 EYLÜL

1977 FİYATI: 5 TL

FAŞİZME KARŞI MÜCADELE GERİCİLİĞİN HER TÜRLÜSÜNE KARŞI MÜCADELEDİR

YETMİŞ'LERİN ANLAMAMI

YÜRÜYÜŞ

Önceki haftanın sonunda yapılan Türkiye İşçi Partisi II Temsilcileri toplantısı, faşist tehlikenin büyüdüğü, demokratik güçlerin birliği sorununun tartışıldığı koşullarda yeni açıklıkları da birlikte getirdi. Bu yeni açıklıkları iki düzeye ele almak gerekiyor. Birincisi, Türkiye'de örgütlü sosyalist hareketin ulaşacağı ideolojik düzeye ilgilidir. İkincisi ise, faşizme karşı mücadelede can alıcı noktayı oluşturan, demokratik güçlerin birliği ve ortaklaşa hareketi ile ilgili açıklık. Her ikisinin de birbirini etkileyen yanları var.

Aradaki ilişkiyi ve TİP toplantısının anlamını kavrayabilmek için, bir soru ile başlamak gerekiyor: İşçi sınıfının mücadele geleneğinin köklü olduğu, demokrasi mücadelesinin ise yıllardır gündemde baş sıralan tuttuğu bir ülkede, somuta inilebilmesi neden bu kadar geçiyor? Demokratik güçlerin birliği, demokrasi mücadelesinin işçi sınıfının öncülüğü, ortak hedeflerin saptanması gibi köklü sorunların ciddi bir biçimde ve enine boyuna ele alınışı nasıl ancak 1970'lerden sonra mümkün olabiliyor?

Bu sorulara cevap bulmak gerekiyor. Bugün ulaşılan yer tam anlamıyla kavrayabilmek için bu sorulara cevap bulunması zorunlu. Cevabın bir bölümü, 1960 öncesine ilişkin. Nesnel ve öznel koşullar sonucunda, örgütlü sosyalist hareket ancak 1960'larla birlikte kendi önünü açmada temel olarak kendi örgütlü gücüne güvenebilecektir düzeye geldi. Bundan önceki var. Ancak bundan öncesinin özelliklerinden biri sosyalist hareketin kendi önünü açmada kendi örgütlü gücünden çok başka güçlere bel bağlamasıdır. 1960 öncesinde, Mustafa Kemal'den DP'ye kadar bir dizi lider ve iktidar, örgütlü sosyalist hareketin gelişmesinde, yolları temizleyecek temel öğeler olarak görüldü. Öznel ve yasal engellere bu anlayış da eklenince, örgütlü sosyalist hareket güdüklükten kurtulamadı.

Bundan çıkarılabilecek olan sonuç şu: Gerek yasal engeller, gerekse yukarıda sözü edilen anlayışın ürünü olan güdüklük, demokrasi mücadelesinin, bu mücadeledeki güçlerin, sosyalist hareketle bu güçler arasındaki ilişkilerin enine boyuna ve operasyonel bir düzeye ele alınmasına olanak tanımadı. Hareket bu gerilik ve hamlık içinde sürdü.

Gerilik ve hamlığı, yukarıda sözü edilen anlamda, 1960 sonrasında ve 1960 sonrası örgütlü hareketin yansıması kaçınılmaz. Gerçekten de yansıdı. Ancak burada 1960 sonrası önemli bir özelliğinden daha söz etmek gerekiyor. Bu özellik şu: 1960 sonrası, 1920'lerden bu yana, örgütlü sosyalist hareket için olduğu kadar, genel demokratik hareket için de ilk ve genel bir yükseliş dönemi oldu. Sosyalist hareket ve genel demokratik hareket, 1960 sonrası koşullarında beraberce serpilip gelişti.

Burada da şu noktaya dikkat etmek gerekiyor: 1960 öncesinden kalan ham miras, demokratik hareketin genel anlamda ilk kez yükseldiği dönemlere ait bazı özelliklerle birleştiğinde, ortaya yeni bir durum çıktı. Bu durumu iyi kavramak gerekiyor. Bunun için de, tarihsel olarak burjuva demokratik devrim olmasına karşılık, Rusya'da genel devrimci dalganın genel olarak ilk kez en yüksek boyutlara ulaştığı 1905 dönemine ilişkin Lenin'in yaptığı bazı gözlemlere kulak vermek yarar var.

Lenin, örgütlü sosyalist hareketin de içinde yer aldığı genel devrimci yükseliş dönemine ilişkin olarak, bu dönemde "proleter sosyalist öge ve eğilimlerle küçük burjuva demokrat (hem oportünist demokrat hem de devrimci demokrat) öge ve eğilimler arasında kaçınılmaz olarak bir içiçe geçme görüldüğünden" söz ediyor. (Lenin, İki Mektup, Toplu Eserler, İngilizce Basım cilt: 15, s. 289) Mücadelenin ilk kez en geniş boyutlarda yükseldiği döneme özü bu içiçeliği, nisbi durağanlık dönemlerinde ise ayrışma süreci izliyor. Lenin, bunu da şöyle açıklıyor: "Ve şimdi ise zorunlu bir gruplaşma, ayrışma sürecinden geçiyoruz. Gerçekten proleter sosyalist öğelerin yeni bir kristalizasyonu sürecini; bunların, kendilerini bir süre için hareket bağlayan öğelerle ayrışması sürecini yaşıyoruz." (aynı yerde)

Tarihsel olarak gösterdiği farklılıklar bir yana, 1960-70 döneminin, Türkiye'deki hareketin en genel anlamda ilk yükseliş dönemi olduğu kuşkusuz. Bu dönemde, gerçekten hareket proleter sosyalist öğelerle, oportünist ya da gerçek demokrat öğelerin gerek hareket, gerekse örgüt içinde içiçe geçtiği de kuşkusuz. Buradaki sağlıksızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin birlikte verilmesinde değil. Burada kesinlikle sağlıksız bir yan yok. Bir anlamda kaçınılmaz olan sağlıksızlık, demokratlıkla sosyalistliğin örgütsel düzeye içiçe geçmesinde. Demokratik hedeflerle sosyalist hedeflerin karıştırılmasında. Aralarındaki ayrılık ve beraberlik noktalarının görülmemesinde. Bu karışıklık ortamı, dönemine özgü ürünlerini verdi. Sosyalist örgüt ile demokratik güçler arasındaki ilişki sorunu, demokrasi mücadelesinde birliktelik sorunu verimli bir biçimde ele alınmadı. "Millici güçleri iktidarme" görüşünün ve bu görüşün bir ürünü olarak "sosyalizm" sözcüğünün yasaklanması girişimlerinin sözü edilen döneme özgü sağlıksız ürünler olduğuna kuşku yok. Yine sözü edilen döneme özgü içiçeliğin ve kargaşanın "Dev-Güc" gibi gayri ciddi ürünler verdiğinde de kuşku yok.

Örgütlü sosyalist hareketin bu kargaşa ortamında sosyalist örgüt ve sosyalizm kavramlarını savunmak, bunların aralığını korumak için, geçici zayıflamalara da katlanarak titiz bir ideolojik mücadele verdiği biliniyor. Bu titiz mücadeleyi, yükseliş dönemlerini izleyen durağanlık dönemlerine özgü ayrışma süreci izledi. 1970'lerde başlayarak, 12 Mart dönemi ve sonrası ile bu ayrışma süreci yaşandı. Sosyalist hareketin örgütsel ve ideolojik planda ileri adımlar atmasıyla bu ayrışma döneminde önemli mesafeler alındı.

Ayrışma sözcüğünden korkmamalı. Ayrışma, ayrılık demek değil. Ayrışmanın birliği engelleyen bir yanı yok. Tersine sosyalist öğelerle demokrat öğelerin i ve sağlıklı temellerini oluşturan bir unsur. Sosyalist hareket ile genel olarak demokratik güçler arasında somut hedefler etrafında birlik ve ortak mücadele, ancak bu ayrışmanın örgütsel ve ideolojik düzeye belirginleşmesi ile sağlam temeller oturur. Ancak bu sayede "güçbirliği" adına sosyalizmi ve sosyalizm propagandasını yasaklama türünden güünün girişimler ortadan kalkar. Ancak bu sayede demokratik güçleri sosyalist hareketin yerine geçirme türünden çabalar geçmişe gömülebilir.

1970'lerden sonra bu ayrışmanın sağlıklı sonuçları görmeye başlandı. Örgütlü sosyalist hareket, 1975 yılında ortaya koyduğu programı ve "Demokrasi, Bildirgesi" ile, demokrasi mücadelesini, somut demokratik hedefleri ve bunların etrafına toplanması gereken güçleri açık seçik belirledi. TİP Programı, Demokrasi Bildirgesi, Büyük Kongre Kararları, Merkez Yönetim Kurulu'nun son "Örgütlü Birleşik Güç Yenilemez" bildirisi ve nihayet II Temsilcileri Toplantısı, sosyalist hareketin demokrasi mücadelesindeki görevleri ve ilişkileri belirlemede büyük bir ideolojik olgunluğa eriştiğini gösteriyor.

Ancak sosyalist harekette de, ileri adımlar belirli maliyetlerle atılabiliyor. Sözü edilen sağlıklı ayrışma süreci sonucunda, hareketin ileri adımlar atacağına kuşku yok. Ancak bu ayrışma sürecinin Türkiye'de büyük maliyetleri beraberinde getirdiğine de kuşku yok. Bu maliyetlerden en büyüğü, 1970'lerden itibaren günümüze dek örgütlenme ve örgüt kavramının uğradığı büyük tahribat. Ayrışma sürecinin, 12 Mart döneminin bıraktığı en büyük tahribat örgüt ve örgütlenme üzerine oldu. Yalnızca siyasal anlamda da değil. Ekonomik-demokratik örgütlenmeler anlamında da, yaşanan dönem, örgüt saygılında ve örgütlenme pratiğinde anlamıması gereken yaralar açtı.

1970'lerle birlikte kitlelerdeki sol, demokratik, anti-faşist birikimin büyük boyutlara eriştiği tartışılmaz bir gerçek. Ancak bu birikimin niteliğinden de çok iyi kavranması gerek. En başta bu birikimin, örgütlenme açlığı içinde bir birikim olduğuna parmak basmak gerek. En kaba anlatımıyla şöyle: Geniş yığınlarda bireysel yiğitlik düşkünlüğünden işkenceci general düşmanlığına kadar uzanan ham bir sol, demokrat potansiyel var. Solculuk, demokratik, yiğitlik adına çok şey var. Olmayan, örgüt ve örgütlenme bilinci.

Bu eksikliğin yalnızca sosyalist harekette ve sosyalist örgütlenmeye ilişkin bir eksiklik olduğuna sanmamak gerekiyor. Eksiklik, siyasal alandan ekonomik-demokratik örgütlenmelere kadar geniş bir alanı kapsıyor. Kanıtları ortada: Bugün Türkiye'nin en güçlü demokratik kuruluşlarının, kendi alanlarındaki ilerici, demokrat kitlelerin ne kadarını örgütleyebildikleri ortada. Demokrasi mücadelesinin ve geleceğin büyük gücü gençliğin, köylülüğün örgütlenmesinin ne düzeye olduğu ortada.

Bugün Türkiye'de bağımsızlık ve demokrasi mücadelesindeki en can alıcı noktalardan biri burada. Mevcut siyasal ve demokratik kuruluşlar arasında güncel ve pratik işbirliğini gerçekleştirirken, bu örgütlerin daha geniş kitleleri safına toplama çabalarına da büyük önem vermek gerekiyor. Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin, faşizme karşı etkin ve kararlı bir mücadelesinin, gerek siyasal gerekse ekonomik-demokratik planda en geniş kitleleri örgütleyip mücadeleye katmaktan geçtiğini bir an olsun unutmamak gerekiyor.

TİP toplantısının getirdiği açıklıklardan biri de burada ortaya çıkıyor. TİP Genel Başkanı Boran, açış konuşmasında sunları söyledi: "Kanımızca başarılması gereken ilk iş, üst düzeye genel ve soyut çağrılardan, teorik ve ideolojik tartışmalardan çok, somut eylemlere ve hedeflere yönelik somut örgütlenmelerle işbirliğini pratikte oluşturmaya ve geliştirmeye çalışmaktır." Boran bu yaklaşımın yararlarından birini de şöyle açıkladı: "Ayrıca bu biçim bir çalışma kitlelere daha doğrudan ve yakından ulaşabilmeyi ve onları örgütlemeyi sağlar."

Gerek siyasal, gerekse ekonomik-demokratik alanda, örgütlenmede atılan her adım, birlik ve dayanışmayı daha sağlam temellerle oturtacak. Somut eylem ve hedeflerle işbirliğini gerçekleştirilmesi ise örgütlenmede ileri adımların atılmasını sağlayacak. Anti-faşist, anti-empyalist mücadeleyi bu bütünlük içinde görmek gerekiyor.

Türkiye İşçi Partisi İl Temsilcileri Toplantısı:

Türkiye İşçi Partisi İl Temsilcileri toplantısı, önceki hafta sonunda Ankara'da çalışmaları tamamladı.

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Boran'ın toplantıyı dinleyicilere de açık olan ilk bölümünde açış konuşmasının bir özeti geçtiğimiz hafta YURU-YUŞ'te yer almıştı.

Türkiye İşçi Partisi toplantısının bundan sonraki bölümünde çeşitli il ve ilçe örgütlerinden söz alan delegeler, faşizme karşı mücadele, demokratik güçlerin ortak eylemi ve benzeri konularla yerel gözlem ve deneyimlerden hareketle önerilerde bulundular. Konuşmalar, Türkiye İşçi Partisi örgütünün anti-

faşist mücadele konusundaki bilinç ve kararlılığını bir kez daha vurguladı. Çeşitli kademelerdeki Partililer tarafından ortaya konan değerlendirme ve önerilerin, Türkiye'de bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin gücü üzerinde büyük etki yapacağı kuşkusuz.

Türkiye İşçi Partisi toplantısının dağınık ortamında Ankara ve Adana ili yöneticileri de olmak üzere 5 partiye polis tarafından gerekçesiz bir biçimde göz altına alındı. Göz altına alınanlar arasında bulunan Ankara İl Yönetim Kurulu üyesi Abdurrahman Atalay polis tarafından tartaklandı.

İKİNCİ MC AÇIK FAŞİZMİN TEMELİNİ ÖRÜYOR

"MC yöneticileri zamları açıklayan 'kötü' adam olmak istemiyorlar." Bugünlerde ortalarda dilden dile dolaşan bir cümle bu... Gazete yorumlarında bu konu üzerinde duruluyor.

Ashında 2. MC'nin üç ahabp çavuşları çıktıkları yeni oyunda o kadar kısa vadeli hesaplar içerisinde değiller. Bugünden yarı iktidar koltuğundan kalkıp başka koltuklara oturma isteğini taşıyorlar. 2. MC ortaklar seçim öncesinde alamadıkları birçok kararı ardına aldıktan, dışardaki ağababalarına ve içerdeki parababalarına yarandıktan sonra, ısıtkıları koltuklarında önmüzdeki seçimlere kadar kalma kararı içindeler.

Bu nedenle demokratik güçlerin 2. MC'yi bir olgu olarak kabul etmeleri ve uzun erimli bir mücadele, soluklu bir mücadelenin hazırlığı içine girmeleri gerektir. Ecevit'in "şairliği" nedeniyle yaptığı hataların iktidar olmasını engellediği, Demirel'in "matematikçiliğinin" iktidar olmasının kapısını açtığı üzerine yapılan yorumlar gerçekleri bütünüyle yansıtmamaktadır. Bu tür yorumlar siyasal partilerin sınıfsal temeller üzerine oturduklarını göznezlilikten gelmektedir. Sınıf gözlüklerini kenara koyup sosyal ve ekonomik temeller taşıyan olaylara bakmaya çalışanlar böylece eksiğ ve kaçıp, rahatsızlığı yorumlara kayarlar...

KAYMAKLA KALSALAR İYİ...

Kaymakla kalsalar iyi, bunun üzerine politika bina ederler. 2. MC'nin bugünden yarı ve kendiliğinden yıkılacağı üzerine yorumlar geliştirirler. Bu yorumlara kendileri dışındaki kişileri inandırmak yolunda ellerinden geleni arırlarına koymaktan geri durmazlar. Hal böyle olunca da gerçekleri unutulur. Büyük burjuvazinin ilk ağzında CHP iktidarı açısından "olabilirlik" üzerinde durması "kesin tercih" olarak görülür. Oysa, büyük burjuvazinin CHP lehine kesin ve mutlak tercih yapmadığı ortada olduğu gibi, önemli bir bölümünün MC yanlılığı

nı sürdürdüğü de açık seçik ortadadır. CHP "burjuvazi için ikinci tercih" olma özelliğinin dışına çıkmamıştır. 2. MC'nin oluşmasına burjuvazi karşı çıkmadığı gibi, Demirel kabinesinin kurulmasından arından alkış tutanlar da burjuvazinin önemli sözcüleridir.

SORUNLAR YUMAĞINA 2. MC'NİN YAKLAŞIMI

İçte, yokluklardan, kuyruklardan, zarlara, enflasyona, dışta ABD ambargosundan Kıbrıs olayına uzayan sorunlar zincirinin 2. MC için, içinden çıkılması zor bir yumak olduğu açıktır. Ancak, bunu MC'nin kendi başına değil dışardan verilen yönergeler ışığında çözmeye hazırladığı da bilinmektedir. Dışardan gösterilen çözümlere başgemeyi becerebildiği oranda Demirel, kendisi için gerekli yardımları almada başarılı olacaktır. Döviz dar boğazının halli için IMF ve benzeri kuruluşların Türkiye'nin bugünü üzerine raporları hazırık safhasından öte, redaksiyon safhasına gelmiştir. Ve bu uzmanlar Demirel Hükümetine önerilerde bulunacaklarını dünyanın öbür ucundan kütle haberleşme araçları yardımıyla "sağır sultanı duymaya" bir biçimde haykırarak tutarlar. Eh böylece çözümlere cephebin "milliyetçileri"nin, milliyetçilik duygularıyla karşı çıkacağını beklemek saflığı da öyle herkeşe vergi olmaz. Ancak, CHP iktidarını gerçek muhalefette değil, siyasi oyunlarda arayan yorumcular böylece görüşlerini iznalarını basarlar...

SÖZ MİLLİYETÇİLİKTEN AÇILMIŞKEN

Söz milliyetçilikten açılmışken cephe ortaklarının Kıbrıs konusunda farklı görüşlerinin 2. MC'nin dağılmasının nedeni olacağı düşüncesinde olanların söylediklerini de gözden geçirmek gerekir. Böyle görüşler özellikle seçim alanlarında MSP ve MHP'nin bugünden yarıma, Kıbrıs'ın tamamını alma yolunda attık-

TİP Samsun örgütü saldırıya uğradı

Türkiye İşçi Partisi Samsun İl ve ilçe binası 28.8.1977 gecesi saldırıya uğradı. Kapıyı kırarak içeri giren saldırganlar, önce depo olarak kullanılan banyodaki afişleri, plastik kovaları ateşe vermişler, sonra ellerine geçirdikleri sandalye, sehpa, teyp, bağlama vs.yi ateşe atmışlardır. Banyoda bulunan iki hoparlör de yanmıştır. Saldırganlar daha sonra Merkez İlçe'ye ait odada bulunan kitaplıktaki bütün kitapları ve parti yayınlarını bir araya toplayarak yakmışlardır. Bina önemli ölçüde hasara uğramıştır. Camlar kırılmış, kapı pervazları kısmen yanmıştır. İtfaiyenin erken müdahalesi yangının büyümesini önlemiştir. Saldırganların kimlikleri halen saptanamamıştır.

Türkiye İşçi Partisi Samsun İl Başkanı Tamer Erdoğan, saldırı ile ilgili olarak aşağıdaki açıklamayı yapmıştır:

"Türkiye İşçi Partisi il ve ilçe binası dün (28.8.1977) saat 23.00 sıralarında saldırıya uğramıştır. Saldırganlar kapıyı kırarak içeri girmiş, parti lokalesindeki afişleri, toplayarak yakmışlardır.

"Bu saldırının nereden haykırıldığı bizzat ve demokratik kamuoyunca çok iyi bilinmektedir. Partimize yapılan saldırı demokratik mücadeleden yana tüm kuruluş ve kişilere yapılan saldırılardan bağımsız değildir. Ve bu saldırılar MC'nin faşizmi turandıran politikasının bir parçasıdır. Daha önce Partimiz Üsküdar İlçe'si de aynı biçimde saldırıya uğramış ve bugüne kadar failleri bulunamamıştır. Muhtemelen bu saldırının failleri de bulunamayacaktır.

"Salırganlar ve onların arkasındaki güçler çok iyi bilmelidirler ki, bütün bu saldırılar Partimizi, işçi sınıfımızı ve demokrasiyi yana güçleri yıldırmayacaktır. Demokrasiye yana güçlerin örgütlü birleşik mücadelesi faşizme geçil veremeyecektir.

"Ve bütün bunların hesabı ergeç sorulacaktır."

TIP binası: Salırganlardan hesap sorulacak

lan seçim nutuklarının, üzerine bina edilmektedir. AP'nin bu "uluslararası politika bilmez" ortaklarıyla hemen çatışacağı yolundaki yorumlar da hemen bunun üzerine eklenmektedir. Bunların milliyetçiliklerinin "seçim nutku" milliyetçiliği olduğunu bilmek gerekir. 1. MC döneminde de MSP'liler, tıpkı seçim nutuklarındaki gibi bir milliyetçilikle "ABD ile masaya oturmaya karşı olduklarını" açıklamışlardı. Koalisyon ortaklarının hükümet karan almadan ABD görüşmelerini sürdürdüklerini öne sürmüşlerdi. Sonra ne oldu? Görüşmeler devam etti, "Ortak savunma anlaşması" adı altında yeni bir ikili anlaşma imzalandı. MSP'lilerin gazete sütunlarında yankılanan "karşız", "hükümet karan yok" görüşleri unutuldu. Kıbrıs konusunda da, MSP ve MHP'nin milliyetçiliklerinin bu merkezde olduğu bilinmelidir. Kıbrıs konusunda ABD tarafından istenilen tavizlere bel kırılmıyorsa, bunların Yunanistan'la olan ilişkiler bütünü içinde oluşmamasından eretlendirilip unutulmalıdır. Yoksa, paçası oradan burdan sıkışmış bir 2. MC'nin, uluslararası planda Kıbrıs'ın Türkiye Cumhuriyeti Devletine büyük ekonomik yükler getirmekte olduğu bilinirken, sözde "milliyetçilik"te direnmesine olanak yoktur.

2. MC PAÇALARI SIVAMIŞTIR

Olaylar içindeki bu kısa gezinti bizi 2. MC'nin paçaları sıvıdığı gerçeğiyle karşı karşıya getirir. 2. MC tam yarı çik fazlının temelini örme çalışmaları içindeydi. Sınıfsal karakteri gereği dış tekelin ve büyük burjuvazinin istekleri yolunda bir dizi önem alınırken, açık faşizmin tirmanış yolunda da elinden geleni ardına koymayacaktır. Bu ekonomik yapısal ve sınıfsal bir gerçektir. Buna karşı dört gün üst üste KKK'ya yapılmayan/yapılan atama üzerine demec vermekle muhalefet yapılmaz. Sınıfsal saldırılar, sınıfsal muhalefetlerin örgütlenmesiyle göğüslenir.

MHP lideri Türkeş'in gece adam vurulmasına eşkiya ile ortak olup, gündüz vuranlar için kan arayan doktora oynaması uzun erimli bir hesap zantıdır. Demirel, partisinin MHP'leşmesi yolundaki girişimleri bilerek göz ardı etmektedir. İktidarda kalmaktan başka çaresi bulunmadığını sanan MSP'nin bu iki ortağının peşine takılıp hareket etmesi bugünden yarına değişecek bir olgu da değildir.

EMPERYALİZMİN BUNALIMI BÖYÖMEKTEDİR

Emperyalizmin ileri aşamalarında bunalım büyüdükçe, kronikleştikçe bocalayan kapitalizm için kapitalizmin burjuva demokratik kuralları bile yeterli olmaktan çıkar. Baskıcı, faşist rejimlere yakın bir tutumu benimseyen burjuvazi "liberalizm"ini yitirmiştir. Buna karşı arınacak kalkanın sınıfsal nitelikli olduğu unutulmalıdır. Sınıfsal kaynaklı faşizmi geriletebilmenin, giderek yük edebilmenin gücü de sınıfsaldır. İşçi sınıfı ve müttefiklerinin birliğidir!

CHP VARİ MUHALEFET YA DA HAVANDA SU DÖVME

2. MC hükümeti içte büyük burjuvaziye, dışta tekelere ağına şirin gözükme için bir takım kararları alma zorundadır, bu herkeşçe malum. Bu kararların içi

sinifın aleyhine olduğu da malum. Hergeçen gün aldığı yeni kararlarla işçi sınıfını ve onun müttefiklerini ezmekte olduğu ve ezmeye devam edeceği de malum. Bütün bu malum olanlar karşısında yapılması gerekenler de malum. İşçi sınıfı ve onun müttefiklerinin devrimci muhalefetinin oluşturulması. Faşizmi geriletmenin ve demokratik hak ve özgürlükleri genişletmenin ilk adımı bu gerçeği kavramaya dayanmaktadır. Oysa, CHP birleşik demokratik cephe hareketlerine "böbüldüktür" yaftasını vurarak karşı çıkmaktadır. Sınıfsal topluma yaşılandığı unutulurak söz muhalefetiyle başan elde edilmeye çalışılmaktadır. Muhalefet laf laf üstüne konarak yapılmaktadır. CHP'nin varması için karşı takımın ceza sahasına ortılanan bütün toplar, taça, avuta gönderilmekte, muhalefet adına havanda su dövülmektedir. Başla Genel Başkan Ecevit olmak üzere CHP muhalefetinin sözcükleri önlerine çıkan her fırsatı tepmekte birbirleriyle yarış içine girmektedir.

KKK BUHRANINDA GEÇİCİ UZLAŞMA

Geçen yıl Hava Kuvvetleri Komutanlığına yapılması gereken atamada "gelecekler aykırı" bir tutum içine giren Demirel, bu yıl da aynı davranışını KKK'lığına yapacak atama konusunda sürdürdü. Demirel, cephe ortaklarıyla üzerlerinde anlaşılacak bir isim "gelecekler aykırı" olarak KKK'lığının başına getirmek istedi. Cumhurbaşkanı Anayasal yetkisine dayanarak yapıpı karşı çıkışla konu ikibüyük aylık bir buhrana neden oldu. Ve 30 Ağustos tarihinde üç ordu komutanının istifasının sonra, kalan tek aday üzerinde geçici bir uzlaşma ortaya çıktı. Demirel, Cumhurbaşkanı üzerinde durduğu ordu geleneklerine uygun önerisini yaptı ve KKK sorunu çözümlendi. Ancak, Demirel temel tutumunu değiştirmede ve iktidarda bulunduğu dönemlerde benzeri atamalarda problem yaratacağı yolundaki görüşleri zihinlerden silmedi.

Bu olayın büyük yoğunluk taşıdığı geçen hafta içinde CHP Genel Başkanı da üst üste beş demec verdi. Sokakta büyük halk kitlelerinin derleriyle ilgili olayların kol gezdiği bir dönemde, Ecevit bütün muhalefet gücünü bu noktada topladı ve 30 Ağustos gösterilerine katılmayarak "kırgınlığını" ortaya koyan bir "spektakül" tutumla da bu konuda muhalefetini noktalamadı. Ancak, bu olayla ilgili demeclerde de yeterli bir açıklık söz konusu olmadı. Ecevit'in sorununun genelde çözümü için Özyazdın'ın yanında olduğu gibi AP karşısında CHP'li politikacı yetiştiğinden dışında ne getirdiği belli değildi. Bu nedenle Ersoy'un CHP için İsvan-Kotil arasında sağlanamayan uzlaşma nedeniyle İstanbul Belediye Başkanı adaylığından adaylıktan çekilmesi bile ortaya atıldı...

ÜLKÜ OCAKLARI KAPATILMALIDIR

Dernek Genel Başkanı Yazıcıoğlu: "ÜSTÜN İRK NAZARİYESİNE İNANIYORUZ"

Ülkü Ocakları Derneği Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, MHP organı bir dergiye yazdığı başyazıda şöyle dedi: "Üstün ırk nazariyesine itikata göre inanıyoruz." Dernek Yasası, herhangi bir ırkın hakimiyetini ya da imtiyazını öngören demerlerin kapatılmasını öngörüyor.

Yazıcıoğlu, aynı yazıda, hükümetin zamanında davranmaması halinde Ülkü Ocakları'nın harekete geçeceğini söyledi.

Türkiye'de Milliyetçi Hareket Partisi'nin ve onun yan kuruluşlarının faşist ideolojirin esaslarına göre örgütlendikleri, bütün yalanlama ve gizleme çabalarına rağmen, kendi ifadeleriyle ortaya çıkmaktadır. Son olarak, Ülkü Ocakları Derneği Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu, MHP organı "Haset" dergisinin 25 Ağustos tarihli sayısına yazdığı başyazıda aynen şöyle demiştir: "Üstün ırk nazariyesine itikata göre inanıyoruz."

Ülkü Ocakları Genel Başkanının "üstün ırk nazariyesine inandıklarını" açıklaması, bu örgütün ırkı ve faşist bir ideolojiye dayandığını çok açık kanıt durumundadır. Aslında Ülkü Ocakları'nın bu ideolojide doğrudan doğruya Milliyetçi Hareket Partisi'nden ve onun şeflerinden aldığı, herkeşçe bilinmektedir. Yazıcıoğlu'nun son açıklaması, dolayısıyla MHP'yi de içine alacak niteliktedir.

İlerici, demokratik hareketlere karşı hazırlanmış olan Dernekler Yasası bile, ırk üstünlüğü esasına göre demer kurulumları yasaklamak zorunda kalmıştır: Dernekler Yasası'nın 4/d maddesi: "... ırk.. esasına dayanarak bir ... ırkın... salkilerinin diğerlerine hakim veya diğerlerinden imtiyazlı olmasını sağlamak" amacıyla dernek kurulumları yasaklanmaktadır. Dernekler Yasası'nın bu maddesi, M. Yazıcıoğlu'nun son açıklaması üzerine, Ülkü Ocakları'nın derhal kapatılmasını gerektirmektedir.

YAZICIOĞLU TEHDİT EDİYOR

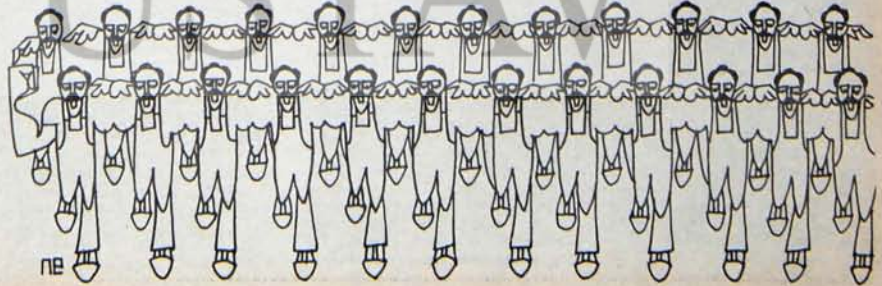
Ülkü Ocakları Genel Başkanının, "üstün ırk nazariyesinin" açıkladığı yazısında, aynı zamanda, hükümetin ülkedeki "çalkantıları" önlememesi durumunda Ülkü Ocakları'nın harekete geçeceğini ilan etmektedir.

Faşist örgüt başkanı şöyle demektedir: "İhanet şebekelerine dur demesi gereken iktidar, hâlâ bu gafillliğine devam ederse elbette kutsal görevi Türk gençliği üstlenektir... Sadece milletimizin mutluluğunun bozulmaması ve devletimizin geleceğinin karantılara itilmesi için göstermiş olduğumuz sabır, belli bir noktaya gelmiştir... Türk gençliği kendisini korumayı, devletin korumakla eşdeğer olarak görmektedir ki, bunu yapacağız."

Faşist örgüt başkanının bu sözleri, MHP şeflerini sözde barış çağrılarının uydurmalığını ortaya koymaktadır. Faşist örgüt başkanının açıkça söylemek istediği gibi, bugüne kadarki barış çağrılarının nedeni, İkinci MC'nin kurulmasından sonra, komandoların kendi yapacaklarını hükümetten beklemeye başlamış olmalarından başka birşey değildir. Şimdi komando şefleri, baş istemeyi hızlandırmışlardır. Kanlı iştahlarını doymak için yeni cinayetlere hazırlanmaktadır.

Faşist şefler, sabırları tükendiği takdirde, "milletin mutluluğunun bozulmasından ve devletin geleceğinin karantılara itilmesinden" söz ederken neyi kastetmektedirler? Bu tehdidin arkasında yatan hazırlık nedir? Ne gibi planlar hazırlanmıştır ki, İkinci MC'nin kurulmasından sonra bir süre beklemeye konulmuştur. Bu bir iç savaş planı mıdır? Bu planı hazırlayanlar kimlerdir ve hangi destek kuvvetlerini dayanmaktadır?

Bu soruların cevabı, faşist şeflerden istenecektir. İşlenen ve işlenecek cinayetlerin hesabı sorulacaktır. Hiç bir barışçılık yalanı, hiç bir isim değişikliği, hiç bir manevara, bu hesabın sahiplerini demokrasinin acımasız yargısından kurtarmayacaktır.

ÇUKUROVA'DA SARI SENDİKA-

ÇUKUROVA, TÜRKİYE'NİN ÖNEMLİ İŞÇİ YÖRELERİNDEN BİRİ. ANCAK ÇUKUROVA'NIN BİR BAŞKA ÖZELLİĞİ DAHA VAR. BÖLGE, SARI SENDİKA-PATRON İŞBİRLİĞİNİN EN YOĞUN BİR BİÇİMDE GÖRÜLDÜĞÜ, İLERİCİ SENDİKAL HAREKET KARŞISINDAKİ AÇIK VE GİZLİ ENGELLERİN ÖTEDEN BERİ AYAKTA TUTULDUĞU BÖLGELERİN BAŞINDA GELİYOR. ÇUKUROVA SERMAYESİNİN BURADA "İŞİ BAŞTAN SIKI TUTTUĞU" BİLİNİYOR. ANCAK, ÇUKUROVA'DA DA ZİNCİRİ KIRMA ÇABALARI GİDEREK YOĞUNLAŞIYOR. İŞÇİLER YAŞADIKLARI OLAYLARLA, GÖRÜKLERİYLE DAHA DA BİLİNÇLENİYORLAR. ÇUKUROVA'DA "MAYA TUTUYOR". BUGÜNKÜ GELİŞMELER GELECEĞİN HABERCİSİ. YÜRÜYÜŞ ADANAMUHA-BİRİ, BÖLGEDEKİ SENDİKAL GELİŞMELERİ AŞAĞIDAKİ BİÇİMDE ÖZETLEDİ:

Çukurova'da Sarı sendika-patron zincirini kırmak için işçilerin verdiği çetin mücadeleye işçiler. Baskının gerek arttığı bu dönemde işçilerin gerçek iradelerinin tam anlamıyla belirmesi olanağı yok. Referandum istemine yanaşmayan sarı sendikalar, işverenle kurdukları sıkı ilişkiyi baskıya dönüştürmektedirler. Sarı sendikaların patron yanlısı tutumuna işçilerin tepkisi yoğunlaşsa da bu tepki işsiz kalma korkusu karşısında henüz daha az ağır basmaktadır. Tüm bunlara karşın, işçilerin Çukurova'daki bazı önemli iş yerlerinde kararlı bir tutum içinde olduğu görülmüştür.

Paktaş

Bu işyerinde, 18.8.1977 günü yetki saplaması için "açık irade beyanı" yapıldı. Sabahın erken saatlerinde başlayan irade açıklaması sırasında sarı sendika yetkilileri zorbalıkla işçileri kendi istemleri doğrultusunda çekme girişiminde bulundular ve 4-5 işçinin yaralanmasına neden oldular. Ancak bu girişimleri işçilerin tepkisiyle karşılandı ve "sarı sendikacılar", "patron köpekleri", "satılık usaklar" gibisloganlarla fabrika çınladı. Polis müdahalesi ve geniş önlemleri hep tarafsız oldu.

İrade açıklaması akşam üzeri saat 17.00'de tamamlandı. Tüm demokratik kuruluşlardan, derneklerden, sendikalarından gelenler Paktaş işçisinin yanında yer aldı. Hem içeriye girenler, hem içeriden çıkanlar coşku ile slogan ve alkışlarla yürüklendirildi. Büyük bir kalabalık polisin baskısını göğüsleye göğüsleye işçileri desteklemek için fabrika çevresinde bekledi.

Saat 17.00'den sonra Adliye'nin önünde biriken işçiler sonucu öğrenmek için sabırsız bir şekilde beklemeye başladılar.

Yaz mesaisi nedeniyle saat 15.30'dan sonra Adliye boşalıyor. İş Mahkemesi sonucu nasıl olacak?

Katipler, "hakim bey gitti, sonucu yarı açıklanmış" dedi, diyorlar. İşçiler "yarını beklemeyiz" diye diretiyorlar.

Sarı sendika-patron zinciri kırılacak

rında etkin olucu konuşması işçiler arasında olumlu karşılannmıştır. O günden bu güne gelişmeler hep Tekstil İşçileri Sendikası doğrultusunda. Kararsız işçiler artık daha bir güvenle sendikalarına sathp çıkıyorlar. Kararlı PAKTAŞ işçileri "İsterlerse bizi yıllardır patronum kölesi yapan sarı sendikalar referandumdan kaçsınlar. Biz açıkça imzamızı Tekstil İşçileri Sendikası için atacağız. Sarı sendika - patron zincirini Paktaş'ta kırarak kararlı birliğimizin sınıf sendikacılığına damgasını silinmez bir biçimde vurduğunu göstereceğiz." demektirler.

Özbucak İşyeri Tekstil sendikası

Tekstil İşçileri Sendikası'nın yetkili bulunduğu tek işyeri olan 1200 işçinin çalışmakta olduğu ÖZBUCAK fabrikasında da yetkiyi saptama günü geldi çatı. Ancak, bu işyerinde yetkiyi sarı sendikalardan birinin alması sözkonusu değildir. Özbucak işçisi ilk yolda çok yor aldı. Ve Adana'da sarı sendikaların egemen olduğu tüm işyerlerine örnek olabilecek bir konumda. Tekstil işçilerinde çalışan tüm işçileri yönlendirecek bir düzeyde, sendikal mücadele anlayışına ulaşılır.

Bu nedenlerden dolayı Özbucak işyerinde yapılacak olan "açık irade beyanı" Tekstil İşçileri Sendikasına ait imza kayıt defterinde toplanacaktır. Çünkü bir tek işçinin en ufak bir kuşkusuna sarı sendikasıdır. Sendikasının kendi yanında yer aldığı iki yıllık deneyimiyse açık seçik görülmüştür. Bu işyerinde sarı sendikalar bir kez daha sınıf sendikacılığının somut örneği ile pismiş işçilerin şamarını yiyeceklerdir. Bugün durum bunu göstermektedir.

Bossa'da irade açıklaması

Yaklaşık 5000 işçinin çalıştığı Bossa Fabrikasında "Açık irade beyanı" 26.8.1977 günü yapılacak. Güney Sanayi'de olduğu gibi bu işyerinde de sarı sendika-patron zincirinin kırılması olası değil. (Güney Sanayi'de Tekstil İşçileri Sendikası bir varlık gösteremedi ve yetkiyi kaybetti.) Bossa'da örgüldenme çalışmaları işçilerin sarı sendika ve patrona karşı birliğini sağlayamamıştır. Paktaş gibi geçmişten süregelen mücadeleye de olmadıkları için sarı sendikaların (Teksit) tüm işçi atılmalarına işveren yanlısı tutumu ve dolayısıyla işçilerin yanında yer almaması işten atılmaları kolaylaştırmış, işçilerin direnişleri hep yenilgiyle sonuçlanmış, yetki döneminde daha aktif ve kararlı bir tutum takhımaları sağlanamamıştır. Güney Sanayi'de olduğu gibi burada da işçileri bölücü girişimler etkindir. Aynıncı bir yapıyı iyice geliştiren işverenler ve sarı sendika işçilerin kendi sınıf çıkarları doğrultusunda sendikil mücadelede birleşmelerini engelleyici çalışmalarıyla ihanetin en belirgin örneğini vermişlerdir. İşten atılmaları karşı çıkanlar da işten atılmakta ve bir daha iş bulma olanağı da kalmamaktadır. Bu nedenle işçiler şu dönemde istemleri doğrultusunda irade açıklamasında bulunamayacaklardır. Kuşkusuz işçilerin içinde bulunduğu bu güç durum hep böyle sürüp gitemeyecektir. İşçiler sömürünün yoğunluğu altında ezilmekte ve devrimci sendikal mücadeleyi sürdüren işçilerin safında yer almak için daha dikkatli ve uzun vadeli bir çalışmayı sabırla sürdürmektedirler. Bu kez, sarı sendikaya hayır diyenlerin sayısı bir hayli artacaktır. Ancak bu dönemde sarı sendika sultasına son verebilecek sayıyı bulamayacaklardır.

800'ün üzerinde işçinin çalıştığı MENSA ve 1350 işçinin çalıştığı TEK-

SA işyerlerinde ve yine Tarsus'da 1500 işçinin çalışmakta olduğu işyerinde Eylül'de yeni gelişmeler olacak. Bu üç işyerinde de Tekstil İşçileri Sendikası yetkiye geçecek. Şu günlerde işçiler yoğun bir şekilde Tekstil İşçileri Sendikası'na gelecek üye olmaktadır. Üyelik işlemlerini sürdüren işçilerin de aktif görevler alan işçiler yetkinin Tekstil İşçileri Sendikasına alınacağını söylemekte ve umutlu görünmektedirler.

Marsa'da Gıda-İş var

Sabancı Holding'in yağ sanayi olan MARSA'da 580 işçi çalışmaktadır. Ve işyerinde sendika Türkiye Gıda-İş'tir. Bu işyerinde çalışan işçiler yeni TİS'i döneminin çekimsel güümlerini yapıyor. Sözleşme 27.8.1977 günü feshedildi ve yetki mücadelesine yeniden başladı. Ancak görünümde göre Gıda-İş Sendikası bu işyerinde yine yetkiyi alacak güçtedir.

Gıda-İş Sendikası'dan atılan eski Bölge Temsilcisi Kayhan Sohta, iki yıl aşkın bir süre bu sendikada bölge temsilciliği yapmış, geçmişteki sendikacıları son derece kanışık bir kişiydi. Sendika üst yönetimi bu durumun farkına varınca a kadar, Kayhan Sohta, Sosyalist Devrim Partisi kuruculuğundan Sendikanın Genel Başkanvekilliğine kadar tutandı. Kayhan Sohta üst yönetime etkinliğini gösteriyor, şubenin ses vermesine izin vermiyordu.

DGM direnişi sırasında Sohta, direniş geçiren işçilerin yanından kaçarken, işçiler tutuklanıp içeri atıldı. Neden sonra gelecek DGM savcısına teslim oldu Kayhan Sohta. Tekstil Bölge Temsilcisi ve işçiler "Biz Anayasa'nın iptal ettiği bir yasaya dayanarak kurulan DGM'de ifade vermeziz. Biz bir daha DGM kurulmasını diye direndiğimiz bir mahkemede yargılanamayız" derlerken Gıda-İş Sendikası Güney Bölge Temsilcisi Kayhan Sohta direnmek bir yana, DGM savcısının "tutuklama istemi" beş dakika bile sürmüyör ve dışardan gelen bir telefonla tutuklama isteminden vazgeçilerle Kayhan Sohta salıveriliyor.

Ve işte bu Kayhan Sohta, neden sonra, Bölge Temsilciliği ile alabildiğince yol aldıkdan sonra, görevden alınılmanmaz bir karsan sendika kurdu. YİYE-CEK-İŞ adındaki bu sendika Gıda-İş sendikasının yetkili olduğu ve geçmişte yetki mücadelesini verdiği işyerlerinde taban aramakta. Kayhan Sohta, şimdi, gözümlü MARSA'ya dikmiş bildiri üstüne bildiri dağıtıyor.

23.8.1977 günü akşam üzeri yine Marsa önünde bildiri dağıtmak isteyen Kayhan Sohta'nın adamları - ki komando faşist kıması hepsi- tepkiyle karşılaşıncı işçilere saldırmışlar. Gıda-İş üyesi Mehmet Doğan, Hıdır Kık, Nevzat Keskinceser, Ali Rıza Şahin, Veli Gülsür adındaki işçiler polis tarafından gözaltına alınmışlar, gece geç vakitlere kadar alıkonulan işçiler Bölge Temsilcisi Murat Ateş'in girişimleriyle salıverilmişlerdir. MARSA'da tam bir polis terörü esmekte, fabrika çevresi toplum polisi ekiplerinin denetimi altında tutulmaktadır. İşçiler üzerindeki bu tür baskılar ne kadar yoğun olursa olsun sonucu pek etkilemeyecektir. Kendisiyle götüştüğümüz Bölge Temsilcisi Murat Ateş "önceden tanıdığı işçileri yanına çeken Kayhan Sohta, işçilerin ne olup bittiğini henüz pek anlayamamalarında yararlanıyor. Ancak hava giderek değişiyor ve kesinlikle yetki bizke kalacak" diyor.

Efes Pilsen'de 193 işçi

Bu işyerinde çalışan işçiler açık irade beyanı ile TİS yapacak sendikayı be-

-PATRON ZİNCİRİ KIRILACAK

İrileyecek. Daha önce Bölge Çalışma Müdürlüğü 145 kişinin Tek Gıda-İş üyesi olduğunu ve bu nedenle yetkili kıldığını bildirmişti. Türkiye Gıda-İş Sendikasının İş Mahkemesine yaptığı itiraz kabul edilmiş ve açık irade beyanı ile yetkili sendikanın belirleneceği karar verilmişti. Bu karar uyarınca Bölge Çalışma Müdürlüğü İş Müfettişlerinin denetiminde irade açıklaması ile yetkili sendika belirlenecek.

Tekel'de çalışmalar

3000'i aşkın işçinin çalıştığı ve bu sayısını daha da arttıracığı TEKEL'de Tek Gıda-İş Sendikası yetkili. Bu işyerinde yetki için mücadele adeta karşı iki sendika gibi Gıda-İş ile Besin-İş rekabeti arasında sürüyor. Tabanı olmayan Besin-İş DISK'e katılma kararından sonra da Gıda-İş içinde erime kuşkusu ile işçileri safma çekme çabası içinde. Birleşme gerçekleşince zaten hiç gücü olmadığı için tabelası da ortadan kalkacağı için telaş ve panik içinde. Kraldan daha kralcı bir tutumla parsa kapma yarışını yapıyor. Bir güç oluşturup, ağırlık sağlayarak Gıda-İş yönetiminde (Şube yönetimi) yer almayı amaçlıyor. Ancak bu işyerinde sürdürülen çalışmaların hiç bir zaman yetki sağlayacağı bir güce ulaşma olanağı yok. İGD dürtüldü Besin-İş'in Gıda-İş'ten ödün koparmak ve etkili bir mücadele açılmaması havasını yaratmaktan başka birşey yapıyor yok. Durum Gıda-İş açısından da olumlu gelişme göstermemektedir. Gerek işveren ve gerekse sendikadan baskıcı denetimi işçilerin istedikleri sendikayı yetkili kılmak için birlikte bir mücadele yürütmelerine bugün için en büyük engeldir.

Sasa'da toplu sözleşme imzalandı.

Bundan tam 10 ay önce SASA'da haksız ve keyfi bir tutumla işten atılan arkadaşlarımızın yeniden işe almaları için tüm işçiler direnişe geçmişti. Petrol-İş Sendikası'nun Genel Merkez yetkilileri işveren tarafından adli kovuşturmayla uğrayan ve işten atılan 44 işçiye bugüne kadar oyaladı. Ne davalarına avukat verip sahip çıktı ve ne de TİS ile işe iadeleri için girişimde bulundu ve ne de işsiz kaldıkları süreler için yeni TİS'nin getirdiği haklardan yararlanmaları olanağı sağladı. 44 işçi 10 ay süreyle sendika Genel Merkezi'ni daha aktif olmaya zorladı. "Merak etmeyin, acele etmeyin, çözümlenecek herşey, işe iadenizi sağlarız." gibi vaatlerle işçileri bugüne getirdiler.

Şimdi TİS'de imzalandı. Genel Merkezi gide gele yol eden işçiler tam bir umutsuzluk içinde ve her şeyin bittiğini görenin kızgınlığı içindeler en çok gelinen nokta şu: İşten atılan işçiler işe alınmayacaklar. Yeni TİS sağladığı haklardan yararlanmayacaklar. Ancak, işverenle bir protokol yapılacak, işveren işçilerin suçunu başlatılacak, işten atıldıkları tarihten önceye dair ihbar ve kudemlerini verecek. Bu duruma razı olmadıkları takdirde bir daha herhangi bir işyerinde iş bulamayacaklar, ihbar ve kudemleri de verilmeyecek. Sendikadan Genel Merkez yetkilileri şimdi "buna razı olun, yoksa sonu sizin için hiç de iyi olmaz" diye işçilere sahip çıkacağı yerde onları işverenle birlik olup tehdit ediyor. Hatta Genel Merkeze kadar giden bir işçiye de ağır hakaretlerde bulundular. Bunun üzerine direten işçi,

İşçi sınıfının mücadele bilinci biliniyor

"Genel Merkezin önünde çadır kurup tutumunuzu teşhir ederiz" deyince, "çadıra ihtiyacımız olursa biz veriz" diye alay ettiler. İşçinin diretmesi karşısında da polise teslim etmekte, ömür boyu açlığa mahkum etmekte tehditlerini son kerteye vardırıdılar. Şimdi çaresiz 44 işçi, patron-sarı sendika zulmünü somut olarak yaşıyorlar. "Madem patronla anlaşmış, o halde yeni sözleşme farklarını siz verin" dediklerinde sendika yetkilileri "bizim paramız yok" karşılığını veriyorlar. İşçiler buna inanmıyor ve sendikadan yeni aldığı milyonluk lüks araba harcamasını örnek gösteriyorlar. "Hem", diyorlar, "ciddi hiçbir işyerinde grev yapmamış, onbinlerce işçinin nafakasında kesilen milyonları bulan aidatlar hep siz sendika ağalarının lüks harcamalarına ayrılsa bile bize yüzbin kez yetecek para vardır. Bizim paramızı bize verneyen bu

sendikaya geçmişte bayağı inanırdık. Somut gerçekle karşılaşınca, gerçeğin şamanını suratımızda şaklarken görünce, işçileri zaten bu sendika ağalarının niteliğini iyice öğrenmiş bulunuyoruz. Küçük küçük işyerlerinde grev gidip oraları da terkeden bu sendikadan ömür boyu tekelleci sermayeye hizmet etmek amacı güttüğünü geç de olsa anladık" demektedir işçiler. Ne var ki sendika karşısında hiç değilse daha kararlı ve baştan çözüm getirci girişimlerde bulunulmamasında işçiler arasında oportünist ve uzlaşmacı kişilerin bulunması da etken olmuştur. İlerici işçiler bunu şimdi daha iyi görüyor. Sendika ağalarının kanadı altında girecek, onun koltuk değnekliğini yaparak, onlara şirin görünerek sözde sendikadan birliği adına ihanet ortak olanların tutumu işi bugünkü noktaya getirmekten başka bir işe yaramamıştır.

Sermaye basını polis dayaağına meşrulaştırmaya çalışıyor

İşçileri Bakanı Korkut Özal, geçtiğimiz haftanın başlarında yaptığı açıklamalar arasında emniyet kuvvetlerinin "vatandaşa karşı ipek gibi yumuşak davranacağından" söz etmişti.

İlginc olan, Özal'ın açıklamasından bir gün önce büyük tirajlı bir gazetede, bu "ipek gibi" davranışların örneklerinin sergilenmesiydi. Gazete'de İstanbul Asayiş Şubesi Müdür Muavininin önüne gelene

sille tokat girişmesi resimleri sergileniyordu.

2. MC iktidarının kurulmasıyla birlikte, yasa dışı davranışların sürekli olarak uygulanarak bir nevi "meşrulaştırması" çabaları dikkatlerden kaçmıyor. Meşrulaştırılmaya çalışılan uygulamalardan biri de polis dayaağı. Yasal haklarını kullanarak gazete satışı yapan TIP'lilere, polisin uyguladığı yöntemler biliniyor.

Sermayenin büyük tirajlı organ-

larından biri, bu tür davranışları meşrulaştırabilmek, polisin davranışlarını "haklı" çıkarabilmek için elinden geleni yapmış. Polis şefinin hiddetini mazer gösterebilmek için, dayaağı hedef olanlara veriyensin edilmiş. Biri "kanunsuz yaşıyor"muş. İkincisi "silah taşımış" Üçüncüsü "karsını, çoluğunu çoçuğunu ihmal edip kumar oynuyor"muş. Sonuncusu da "anarşist taslağı" imiş. Polis şefi, birini "bir vuruşa duvara yapıştırmış", öte-

kini "iyice hırpalamış", diğerlerini "meydan dayaağı" atmış.

2. MC'nin saldırısı karşısında, emniyet kuvvetlerinin yasa dışı tutum ve davranışları karşısında bugün daha uyanık, daha kararlı ve daha dirençli olmak gerekiyor. Yasa dışı davranışların sık sık uygulanarak adeta "meşrulaştırılması" çabaları karşısında, ilerici demokratik güçlerin yasalara sonuna dek sahip çıkmaları gerekiyor.

FAŞİZME KARŞI MÜCADELE GERİCİLİĞİN HER TÜRLÜSÜNE KARŞI MÜCADELEDİR

Faşizmin çeşitli açılardan çeşitli tanımları yapılmıştır. Bunlar arasında en genel ve en kapsamlı olanı, faşizmin politik iktidar aşısından tanımıdır. Buna göre faşizm, tekelci sermayenin, en gerici, en şoven, en emperyalist unsurlarının açık terörcü diktatörlüğüdür. Bu tanım, çeşitli ülkelerin özelliklerine göre daha somut ve daha özel biçimler alabilir. Örneğin emperyalizme bağımlı ger kapitalist ülkelerde büyük burjuvazi emperyalist bir nitelik kazanmıştır; ama bu ülkelerde de faşizmin en büyük destekçileri emperyalizme en doğrudan bağlı olan, yani en işbirlikçi unsurlardır. Dolayısıyla faşizmin ülkeden ülkeye değişen somut biçimleri ne olursa olsun, onun anıksız özü ve evrensel tanımı değişmemektedir.

Bu en genel ve en kapsamlı tanım dışında, faşizmi politik ve ideolojik özellikleriyle de tanımlamak mümkündür. Faşizm bir politik hareket olarak nasıl doğar, nasıl gelişir? Ideolojik kökleri ve dayanakları nelerdir? Faşizmi, ideolojik özellikleri bakımından burjuva ideolojisinin diğer biçimlerinden ayıran nedir? Bu soruların cevaplanabilmesi, faşizmin politik ve ideolojik gelişmesinin ayrıntılı bir çözümlemesini gerektirir. Fakat fazla ayrıntıya girmeden, bugüne kadar dünyada görülen biçimleriyle ve en tanınmış özellikleriyle, faşizmin politik ve ideolojik bakımdan genel bir tanımlaması yapılabilir. Faşizm, ideolojik ve politik açılarından bütün ülkelerde birbirine çok benzer biçimlerde gelişmiştir. Bu bakımdan söylenebilecek olan şudur: Faşizm, burjuvazinin politik gericiğinin en saldırgan, en ayrımcı, en ilkel, en bilim dışı biçimidir. Ülkemizde de faşizmin ve faşist hareketin gelişmesi, bu tanımlamaya uygun bir yol izlemiştir.

FAŞİZMİN BURJUVA İDEOLOJİSİNDEN AYRI BİR İDEOLOJİSİ YOKTUR

Faşizmle ilgili olarak söylenebilecek ilk sözlerden biri, onun, burjuva ideolojisinden ayrı bir ideoloji olmadığınıdır. Bunu bir başka biçimde de söylemek mümkündür: Faşizm, burjuva ideolojisi içindeki en gerici öğelere dayanarak gelişmiştir. Faşizmin gerici özü kapitalizmden önceki üretim biçimlerinin üstyapı kurullarına ve bu üretim biçimlerinin egemen sınıflarının düşüncelerine değil, kapitalizme birlikte doğan üstyapı kurullarına ve değerlerine dayanır.

Bu gözlemin politik bakımdan oldukça büyük önemi vardır. Faşizm, birçok ülkede ve ülkemizde görüldüğü gibi, kapitalizmden önce ortaya çıkmış ideolojik sistemlere ve değerlere olan sıkı bağları, faşizmin, geri üretim biçimlerinin kalıntılarının kapitalizme karşı bir tepkisi olarak yorumlanmasına yol açabilir. Örneğin Türkiye'de faşist hareket dinsel gericilik, geçmişteki Osmanlı-Türk uygarlıklarına duyulan özlemlerle sıkı bir bağ içinde gelişmiştir. Fakat bu bağlar, Türkiye'deki faşist hareketi, geri üretim biçimlerinden kalan sınıf ve tabakaların kapitalizme ve onun üstyapı kurullarına karşı bir tepki durumuna sokmamıştır. Aradaki gerçek bağlantı şudur: Faşist hareket, burjuvazinin içi sınıfının ve emekçi kitlelerin demokratik haklarına karşı saldırısıyla bağdaştığı ölçüde, geçmişten kalan üstyapı kurullarının burjuva demokrasisine karşı tepkisinden yararlanmakta, onlarla bütünleşmektedir.

Oyleyse faşist gericiliğin, burjuva ideolojisinde yatan kökleri nelerdir? Bu soruyu cevaplandırılmak için, bir kere daha faşizmin genel karakterlerini hatırlamak gerekir: Faşizm, burjuva demokrasisinin zıddıdır. Fakat faşizmin burjuva demokrasisine karşıtlığı,

burjuva demokrasisinin burjuvazinin egemenliği için yarattığı kurullara karşı olması anlamında değildir. Tam tersine, bu kurulların sadece burjuvazinin egemenliği için, burjuvazi içinde de en dar ve en güçlü belli bir kesimin egemenliği için kullanılmasından yana olma anlamındadır. Bu yüzden de faşizmin burjuva demokrasisine karşıtlığı, görece bir karşıtlıktır. Burjuva demokrasisini sadece burjuvazi için ve burjuvazi içinde de en güçlü kesimler için sınırlama eğilimi, burjuva demokrasisinde sürekli olarak varolan bir eğilimdir. Faşizmin kökleri de, burjuva demokrasisindeki bu sürekli ve başlangıçtan beri varolan eğilime dayanır. Bu eğilim, burjuvazinin en gerici unsurlar tarafından desteklenir ve burjuvazinin politik gericiliğinin temelini oluşturur.

POLİTİK GERİCİLİK BURJUVA İDEOLOJİSİYLE BİRLİKTE DOĞMUŞTUR

Faşizm, politik olarak aslı burjuva demokrasisi içinde sürekli olarak varolan bir eğilime dayanıyorsa, ideolojik olarak da burjuva ideolojisindeki sürekli bir eğilime dayanır. Bunu şöyle basit bir biçimde de formüle edebiliriz: Burjuva ideolojisi içinde, burjuvazinin özel amaçlarını en açık ve en ilkel bir biçimde dile getiren bir çizgi her zaman varolagelmıştır. Burjuva ideolojisinin bu en gerici biçimi, burjuva ideolojisinin doğuşuyla birlikte, onun içinde ve onun organik bir parçası olarak dünyaya gelmiştir.

Türkiye'de de gerici burjuva ideolojisinin doğuşunu, Türkiye burjuvazisinin kendisine ideolojik bir ifade biçimi aradığı ve bulduğu yulara kadar götürmek mümkündür. Türkiye burjuvazisi, kendi politik egemenliğini kurma ve pekiştirme sürecine girdiği andan itibaren, bu egemenliği dayandıracığı ideolojik temelleri aramaya başlamıştır. İlk kez Avrupa'da biçimlenen burjuva ideolojisinin evrensel özelliklerini Türkiye'ye aktarmaya çalışmakta birlikte, bu evrensel özellikleri Türkiye'nin koşullarına bağdaştırarak formüllerin peşinde olmuştur. Bunun bir biçimi, Osmanlılık olarak ortaya çıkmıştır. Bu, Osmanlı topraklarında yaşayan herkesi bir ulustan sayan bir milliyetçilik biçimidir. Ancak Türkiye burjuvazisinin politik egemenliğini kurma sürecinde karşılaştığı zorluklar, bu egemenliğin sağlanacağı varsayılan yeni ideolojik formüllerin aranmasını gerektirmiştir. Osmanlılığa karşı Türkçülük ve daha net olarak Turancılık, böylece ortaya çıkmıştır. Daha 1908'de, kendisinin sonraki bütün benzeri örgütlerde başı çekecek olan Yusuf Akçora'ya tarafından Türk Demeği kurulmuştur. Ziya Gökalp ve arkadaşları tarafından 1911'de Türk Yurdu, 1912'de Türk Ocağı adı örgütler kurulmuştur. Bu sonuncusu uzun yıllar varlığını korumuş, 28 ilde örgütlenmiş, 119 şube kurmuştu. 1931'de hükümetin kararlarıyla örgütün Halk Evi'ne katılması gerçekleştirilmiş, 1 milyon 312 bin liralık serveti bulunuyordu.

Türkçülük akımının Osmanlılık akımından ayrılarak gelişmesinde, Türkiye burjuvazisinin Türk ve Müslüman olmayan sermaye gruplarıyla olan çatışmasının derinleşmesi belirleyici bir rol oynamıştır. Türkçülük akımının, daha sonra yeni Türkiye Devleti'nin dayandığı milliyetçiliğin temelinde yattığı da söylenebilir. Fakat Türkçülük akımı, bir yandan Cumhuriyet döneminin resmi ideolojisinin temellerini atarken, diğer yandan da Türk ırkçılığının günümüze kadar uzanan kaynağını meydana getirmiştir. Türk ırkçılığı, çok uzun yıllar Türkiye'de burjuva ideolojisinin en gerici biçimini oluşturmuştur.

POLİTİK GERİCİLİK, BURJUVA İDEOLOJİSİYLE ÖZDES DE DEĞİLDİR

Politik gericiliğin burjuva ideolojisi içindeki yeri ni belirlerken, onun, burjuva ideolojisiyle özdeş olmadığını da unutmamak gerekir. Burjuvazi, politik egemenliğini ancak kendisi için mümkün olan en geniş toplumsal tabana dayanarak sürdürebilir. Burjuva demokrasisi, belli koşullar altında, burjuvazi için bu en geniş toplumsal tabanı yaratmanın ve sürdürmenin araçlarından biridir. Burjuvazinin bu en geniş toplumsal tabanla bağlarını sürdürmesinin olanaksız hale geldiği koşullarda, burjuvazi, burjuva demokrasisine karşı çıkmaya, onu değiştirmeye çalışmaya başlar. Ideolojik açıdan da durum böyledir. Burjuvazi, ideolojik alandaki tercihlerini, kendisi için en geniş toplumsal taban yaratacak ve koruyacak biçimde yapmak zorundadır. Bu yüzden, burjuvazinin politik egemenliğini kurmasının ilk dönemlerinde, ideolojik bakımdan toplumu mümkün olduğunca birleştirici unsurlara başvurduğu görülür. Burjuvazinin, iktidarının ilk dönemlerindeki milliyetçiliği, böyle bir milliyetçilik olmadığını kimliğine damgasını vuran milliyetçilik anlayış, toplumdaki her türlü farklılıkları sığmaya çalışır, "milletçe ileri uygarlık düzeyine ulaşmayı" amaçlayan bir milliyetçilik olarak ortaya çıkmıştır. Kuşkuyla bu "milliyetçilik" anlayışında da totaliter, baskıcı unsurlar hakimdir. Fakat bu milliyetçilik anlayışında, toplumda kimseye bir üstünlük yakıştırılmamakta, herkesin eşit olduğu görüşümü verilmeye çalışılmaktadır.

Bir yandan burjuvazinin politik egemenliği sağlanıp, diğer yandan toplumda sınıf ayrımları ve mücadelesi keskinleştiğince, burjuvazinin milliyetçiliği de biçim değiştirmeye başlar. Milliyetçilik, kaçınılmaz olarak, gitgide daralan bir grubun, bir zümrenin savunuculuğu olmaya başlar. Burjuva ideolojisi içinde toplumu birleştirmeye ve birlik halinde tutmaya yönelik unsurlar arka plana geçmeye; ayrımları vurgulayan, toplumun bir bölümünün diğerine itaat etmesini öğütören öğeler öncelik kazanmaya başlar. Milliyetçilik, toplumdaki herkesin eşit olduğunu öğütten bir anlayış olmaktan çıkar, bir ırk üstünlüğüne, yüceliğine savunan bir dogma haline gelir. Milliyetçilik, şoven milliyetçilik biçimini alır. Devletin topluma, toplumu sınıfı ve kişilere, iktidardakilerin yönetilenlere üstünlüğünü temel alan bu anlayış, burjuvazinin içi sınıfını ve emekçi kitleleri baskı altında tutmasının bir aracı olur.

Yukarıda da belirtildiği gibi, burjuva ideolojisinin, ırkçı, şoven, en gerici biçimlerinin ortaya çıkışı, burjuva iktidarının pekişmesini ve sınıf mücadelesinin keskinleşmesini beklemez. Burjuva ideolojisinin doğuşuyla birlikte doğan ve burjuvazinin en gerici kesimleri tarafından sürekli olarak beslenen. Ancak, burjuva ideolojisinin en gerici biçiminin burjuva devletinde etkin duruma geçmesi, burjuvazinin iktidarda karşılaştığı bunalımlarla doğrudan ilgilidir. Türkiye'de ırkçılığın devlet aygıtında en etkin duruma geçtiği iki dönem, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları dönemleri olmuştur. Birinci Dünya Savaşı yıllarında burjuvazinin iktidardaki politik temsilcileri, sonunda soluğu Turancılığa almışlardır. İkinci Dünya Savaşı'nın ortasında kurulan Şükrü Saracoğlu hükümetinin program ise

çalıştırdı: "Bu Türkler, Türkçüye ve daha Türkçe konuşuyor. Bunun için Türkçü bir kan meselesi olduğu kadar ve hatta o kadar bir vicdan ve millîyet meselesidir. Biz aslan ve aslanın Türkçü değil, çoban ve çobanın Türkçüye ve her vakit bu tutkunu çobanlığı."

POLİTİK GERİCİLİK, BURJUVA DİKTATÖRLÜĞÜNÜN SORUMLU VEDEKİ GÜCÜDÜR

İrkçilik, gövne milliyetçilik ve benzerleri gibi bir başka politik gerici, burjuvazinin özellikle bunların dışındakilerinde hayatiyeti bir diktatör ama, öncece bakarsanız bir politika doğrultusunda da vardır. Burjuvazinin, iktidarıyla öncece bazıca yitirmişler ve irtibatlı bir ideolojide varılmaya çalıştığı dönemlerde de, gerici politik bir akın olarak varlığını sürdürür. Bu yüzden politik gericiliğin sürmesi ile, burjuvazinin iktidardaki politik kadroların ve burjuva ideolojisinin hakim biçimi arasında zaman zaman çatışmalar ortaya çıkarılır. Açıkça geneli politikacıların öncelikleri, burjuvazinin belirli bir anıdaki genel politik çıkarılarıyla uyumlanmaz düşebilir. Türkiye'de bunun çok çok örnekleri olmuştur. 1920-1940 dönemi Türkiye'de irkçilik burjuvazinin iktidardaki kadroların aradıkları çatışmanın en yüksek boyutlara ulaştığı yıllar olmuştur. Yukarıda da belirttiğimiz gibi Türk Özgüç'nün Halk Ezerine (İttihakın karıştırmaması), başta arkışın İktidarı olan H. N. Atsız'ın ve çevresinin yayınladığı dergilerin kapatılması, bunların örnekleridir. İrkçilik ilk kez bu dönemde ortaya, 1940'ın sonrakı döneminde bu hareketi sürdürmüştür. 1935'ten sonra yetmiş yeni kitap sürdürmüştür. Bu ikinci kuşağın bugüne kalan artıklarından Reha Ögüt Türkkan, geçişimiz haftası MHP organı gazetesinde yayımlanan bir yazısında, 1938'de "Görem" adında bir gidi öngüt bile kurmak sonunda kaldıkları açıklamaktadır. Türkkan aynı yazısında Türkiye'de de 1930'da tanıştıklarını yazmaktadır. Bu çevre, gidiğin içinde, ancak 1940'ta "Kitap İnceleme Kurumu" gibi yarı-legal örgütlerle bazıca çıkarılmıştır. İrkçü örgütlenmeler ve arkış propaganda, buna ilâzım yollarını bulduktur. Göğür, Öküz gibi yayımları; Türk Kültür Örgütü, Türk Kültür Çabalarının Derneği, Türk Gençlik Teşkilatı, yeniden Türk Özgüç gibi örgütlerle yayımlama başlamıştır.

Ancak, gerici, arkış politikası ile burjuvazinin güncel iktidar politikası arasındaki çelişki ne olurdu onun politik gerici bir biçim burjuvazinin iktidarı için bir tehlike biçimini almamıştır. Almanya da olmaktadır. Burjuvazi, politik gericiyi sürekli olarak denetim altında tutar ve irtidat, demokratik hareketlerin edilmesini önler. Ancak bu arkış kullanır 1944'te Bahadırın A.B.N. N. Atsız aleyhine açtığı dava hakkında edilecek bağlaşımların ayıklanması provası, 1945'te Tan Malhazın öyleler, gidişimiz politik iktidarı denetim altında tutar, hatta onu karşı başlamıştır. İktidar bu olayın kuvvetlenmiştir. Fakat gerici politik gericiliğin irtidat hareketi karşı bu saldırılar iktidarı gidi düşüşüne sürekli olarak sürmüştür. Atsız dava hakkında edilecek bağlaşımların ayıklanması provasının sonuçlanması (sözlerinde A. Türkiye'de vardır), ilk mahkeme hüküm girmeyele karşı, bir yıl sonra yeniden gidişin dava sonrasında, "arkışın Anayasaya ve milliyetçiliğe aykırı gidişimi" gerekçeyle bekar ettirilmesi, başka nasıl açıklanabilir?

POLİTİK GERİCİLİK FAŞİZMİN ÇEKİRDEĞİDİR

Burjuvazi, genellekeli yitirmişler iktidarı sürdürdüğü için, politik gerici burjuva politikasının hakim biçimini yanında bir politik akın olarak varlığını sürdürür. Burjuva devlet yitirmişler güncel biçimlerine karşı çıkıp, bu iktidarı koruyup, İktidarı denetim altında tutar ve irtidat, demokratik hareketlerin edilmesini önler. Ancak bu arkış kullanır 1944'te Bahadırın A.B.N. N. Atsız aleyhine açtığı dava hakkında edilecek bağlaşımların ayıklanması provasının sonuçlanması (sözlerinde A. Türkiye'de vardır), ilk mahkeme hüküm girmeyele karşı, bir yıl sonra yeniden gidişin dava sonrasında, "arkışın Anayasaya ve milliyetçiliğe aykırı gidişimi" gerekçeyle bekar ettirilmesi, başka nasıl açıklanabilir?

Yalnız zaman unutmuşlardır. Burjuvazinin genellekeli yitirmişler iktidarı denetim altında tutar ve irtidat, demokratik hareketlerin edilmesini önler. Ancak bu arkış kullanır 1944'te Bahadırın A.B.N. N. Atsız aleyhine açtığı dava hakkında edilecek bağlaşımların ayıklanması provasının sonuçlanması (sözlerinde A. Türkiye'de vardır), ilk mahkeme hüküm girmeyele karşı, bir yıl sonra yeniden gidişin dava sonrasında, "arkışın Anayasaya ve milliyetçiliğe aykırı gidişimi" gerekçeyle bekar ettirilmesi, başka nasıl açıklanabilir?

Faşizmin bir görünümü. İktidarıyla hesapları görüşüyor

doğru ilerlemiş, arkış gerici olarak kaynağına, bu gidişin büyük ölçüde faşizmin dünya çapındaki yeniliği sürdürülmüştür.

SOSYALİZM TEHLİKESİ, FAŞİZMİN DOĞUŞUNDAKİ ALARM ÇANIDIR

Politik gericiliğin açıkça faşist bir karakter aldığına, burjuvazi için sosyalizm tehdidinin yükselmesiyle birlikte rol oynar. Gerçekte burjuvazi her zaman sosyalizme karşıdır ve doğu gerici anti-komünistdir. Politik gericiliğin karakteristik özelliği de aynı ve aynı anti-komünist niteliğidir. Başka türlü söylersek, politik gericiliğin burjuva toplumdaki temel fonksiyonu, sosyalizm dışınamaktır. İrkçilik, gövneizm gibi ideolojik görüşlerle sistemleştirilmiştir. Burjuvazinin genel politik çıkarılarına yardımcı da bu işlevleri sürdürür. Fakat sosyalizmin burjuvazinin iktidarı denetim altında tutar ve irtidat, demokratik hareketlerin edilmesini önler. Ancak bu arkış kullanır 1944'te Bahadırın A.B.N. N. Atsız aleyhine açtığı dava hakkında edilecek bağlaşımların ayıklanması provasının sonuçlanması (sözlerinde A. Türkiye'de vardır), ilk mahkeme hüküm girmeyele karşı, bir yıl sonra yeniden gidişin dava sonrasında, "arkışın Anayasaya ve milliyetçiliğe aykırı gidişimi" gerekçeyle bekar ettirilmesi, başka nasıl açıklanabilir?

Türkiye'de gerici hareketlerin 1946'dan sonraki gelişmesi de bu yönde olmuştur. Türkiye'de sosyalizmin burjuvazinin iktidarı denetim altında tutar ve irtidat, demokratik hareketlerin edilmesini önler. Ancak bu arkış kullanır 1944'te Bahadırın A.B.N. N. Atsız aleyhine açtığı dava hakkında edilecek bağlaşımların ayıklanması provasının sonuçlanması (sözlerinde A. Türkiye'de vardır), ilk mahkeme hüküm girmeyele karşı, bir yıl sonra yeniden gidişin dava sonrasında, "arkışın Anayasaya ve milliyetçiliğe aykırı gidişimi" gerekçeyle bekar ettirilmesi, başka nasıl açıklanabilir?

FAŞİZM SOSYAL DEMOKRASIYİ MUHTACIR

Yukarıda belirttiğimiz gibi, büyük burjuvazinin faşist bir yitirmişler güncel biçimlerine karşı çıkıp, bu iktidarı koruyup, İktidarı denetim altında tutar ve irtidat, demokratik hareketlerin edilmesini önler. Ancak bu arkış kullanır 1944'te Bahadırın A.B.N. N. Atsız aleyhine açtığı dava hakkında edilecek bağlaşımların ayıklanması provasının sonuçlanması (sözlerinde A. Türkiye'de vardır), ilk mahkeme hüküm girmeyele karşı, bir yıl sonra yeniden gidişin dava sonrasında, "arkışın Anayasaya ve milliyetçiliğe aykırı gidişimi" gerekçeyle bekar ettirilmesi, başka nasıl açıklanabilir?

1965'ten sonra Türkiye'de büyük burjuvazi, arkış terörü deyanın, faşist bir diktatörlüğün kurulmasına

doğru yol almaya başlamıştır. Büyük burjuvazinin iktidarı denetim altında tutar ve irtidat, demokratik hareketlerin edilmesini önler. Ancak bu arkış kullanır 1944'te Bahadırın A.B.N. N. Atsız aleyhine açtığı dava hakkında edilecek bağlaşımların ayıklanması provasının sonuçlanması (sözlerinde A. Türkiye'de vardır), ilk mahkeme hüküm girmeyele karşı, bir yıl sonra yeniden gidişin dava sonrasında, "arkışın Anayasaya ve milliyetçiliğe aykırı gidişimi" gerekçeyle bekar ettirilmesi, başka nasıl açıklanabilir?

Gerici, her zaman kitlelerin yitirmişler iktidarı denetim altında tutar ve irtidat, demokratik hareketlerin edilmesini önler. Ancak bu arkış kullanır 1944'te Bahadırın A.B.N. N. Atsız aleyhine açtığı dava hakkında edilecek bağlaşımların ayıklanması provasının sonuçlanması (sözlerinde A. Türkiye'de vardır), ilk mahkeme hüküm girmeyele karşı, bir yıl sonra yeniden gidişin dava sonrasında, "arkışın Anayasaya ve milliyetçiliğe aykırı gidişimi" gerekçeyle bekar ettirilmesi, başka nasıl açıklanabilir?

FAŞİZME KARŞI SAVAŞ, GERİCİLİĞİN HER TORLUSUNU KARŞI SAVAŞTIR

Türkiye'de faşizme doğru ilerleyen iktidarı denetim altında tutar ve irtidat, demokratik hareketlerin edilmesini önler. Ancak bu arkış kullanır 1944'te Bahadırın A.B.N. N. Atsız aleyhine açtığı dava hakkında edilecek bağlaşımların ayıklanması provasının sonuçlanması (sözlerinde A. Türkiye'de vardır), ilk mahkeme hüküm girmeyele karşı, bir yıl sonra yeniden gidişin dava sonrasında, "arkışın Anayasaya ve milliyetçiliğe aykırı gidişimi" gerekçeyle bekar ettirilmesi, başka nasıl açıklanabilir?

Faşizme karşı savaş, gericiliğin her torlusunu karşı savaşır. İrkçilikten sosyalizme kadar gericiliğin bütün biçimlerini, büyük burjuvazinin iktidarı denetim altında tutar ve irtidat, demokratik hareketlerin edilmesini önler. Ancak bu arkış kullanır 1944'te Bahadırın A.B.N. N. Atsız aleyhine açtığı dava hakkında edilecek bağlaşımların ayıklanması provasının sonuçlanması (sözlerinde A. Türkiye'de vardır), ilk mahkeme hüküm girmeyele karşı, bir yıl sonra yeniden gidişin dava sonrasında, "arkışın Anayasaya ve milliyetçiliğe aykırı gidişimi" gerekçeyle bekar ettirilmesi, başka nasıl açıklanabilir?

MESS grevcileri için Kartal'da gece

düzenlendi

Kartal gecesi: Demokrasi mücadelesinde somut adımlar...

İşçi sınıfı Denктаş klğini gerilettil

Kıbrıs'ta, Kıbrıs Türk Amme Memurları Sendikası tarafından sürdürülen grevde, grevin başarısı ve kararlılığı üzerine hükümet gerilemiş, toplu sözleşme gerçekleştirilmiştir. Kıbrıs'ta hüküm süren anti-demokrat ve soven koşullar altında sendikaların kararlılığı ve sonuca gidebilmesi büyük bir saygınlık yaratmıştır.

Greve yönelik ilk engellemeler polisten gelmiştir. Polislin engellemeleri ve baskıları arasında, özellikle Magosa limanındaki bir girişim dikkatleri çekmiştir.

Magosa limanına gelen feribottaki yolcular, polis tarafından greve karşı kullanılmak istenmiştir. Liman'da sürmekte olan greve karşın, polis, feribot yolcularının gümrük muayenesini bile yapmaksızın ve polis arabalarının grevcilerin üzerine sürülmesiyle limandan çıkarılmışlardır.

Bu ve benzeri girişimlere rağmen grev kurlamayınca, Maliye Bakanlığı radyodan bir bildiri okuyarak gümrük hizmetlerinin bir süre için kaldırıldığını açıklamıştır. Bu açıklama üzerine deniz ve hava limanlarındaki yolcular, hiç bir gümrük muayenesine tabi tutulmadan, İstanbul araba vapuru yolcuları gibi limanlara grip çıktılar.

Daha sonra Bakanlar Kurulu olağanüstü bir toplantı yaptı. Bu toplantı sonucunda sağlık, gümrük, sivil havacılık, posta ve veteriner hizmetleri "elzem hizmetler" ilan edilerek bu işyerlerindeki grevler yasaklandı.

Bu karara rağmen grevler kalkmadığı gibi, yeni işyerlerinin de greve katılmaları görüldü. Konulan yasaklamaya karşın grevlerin kırılmaması üzerine hükümet çıkar yolu polis baskılarını artırmakta bulmuştur.

Teker teker bütün işyerlerine gönderilen polisler, işyerlerinin kapılarını zorla açmış, grev pankartlarını yırtmış, grevcilere tehdit vademiştir.

Sivil havacılıkta grevde bulunan personelin görevi, Denктаşın kolordu ile yaptığı temastan sonra asker personel devralmıştır. Grevdeki işçiler, askerler tarafından grev yerlerinden çıkarılmışlardır. Daha sonra sendika yetkililerinden iki kişi polis tarafından göz altına alınarak saatlerce sorguya çekildiler.

Grevin ilk günü düzenlenen basın toplantısına katılan erkek ve kadın gazeteciler ise, ertesi gün gece yarısı polis tarafından göz altına alınarak sorguya çekilmişlerdir. Personel Dairesi, Gümrükler Genel Müdürü ve Maliye Bakanı özellikle bütün gümrüklere teker teker giderek işçilere karşı tehdit ve şantaj yollarını denemişler, "grevi bıraktıkları takdirde kendilerinin ödüllendirileceği" bu kişiler tarafından söylenmiştir. Daha sonra sendika yönetim kurulu üyeleri de dahil

olmak üzere 18 kişiye geçici olarak işten el çekirilmiştir.

Bütün bunlara karşılık grevin başını ile simesi karşısında Denктаş klğı daha sert yöntemlere başvurmıştır.

Denктаş işçileri "süçlü" ve "vatan haini" ilan ettiği radyo konuşmasında, belirli bir süre içinde işbaşı yapılmaması halinde bütün grevcilerin işlerine son verilebileceği tehdidini savurmuştur. Denктаşın bu tehditleri, radyonda günde 5-6 kez olmak üzere anons edilmiştir.

Bütün bu baskı girişimlerine rağmen grevin aynı direnç ve kararlılıkla sürmesi üzerine, hükümet gerilemiş ve grevcilerin isteklerini kabul etmiştir. Bunun üzerine düzenlenen bir basın toplantısı sonucunda 6 Ağustos günü grev kaldırılmıştır.

Grevin başını ile sona ermesi, işçi sınıfının gücünü dosta düşmana, bir arada gerici Denктаş klğıne de bir kez daha göstermiştir.

27 Ağustos gecesi, İstanbul'da Kartal'da aydınlık bir gece yaşandı. MESS'e karşı direnen onbinlerce maden işçisinin yüreği bu gecede attı. Dayanışmanın ve kardeşliğin tüm sıcaklığıyla...

TÖB-DER Kartal Şubasının "MESS grevindeki metal işçileriyle dayanışma" amacıyla düzenlediği geceyi, üç bini aşkın işçi, emekçi, aydın izledi. Dayanışma toplantısı, disiplini, coşkusu ve yüksek düzeyde gerçekten örnek bir toplantıydı. Gecenin açış konuşmasını yapan TÖB-DER Kartal şube başkanı, gecenin hazırlanmasında emeği geçen tüm örgütlere ve bu arada CHP ve TIP Kartal İlçe Örgütlerine teşekkür etti ve "öğretmenlerin, işçi sınıfının yanında olduğunu" bir kez daha vurguladı.

Demokratik güçlerin eylem birliğinin somut bir örneği olan gecede, İşçi Kültür Derneği Korosu ve Folklor Ekipleri

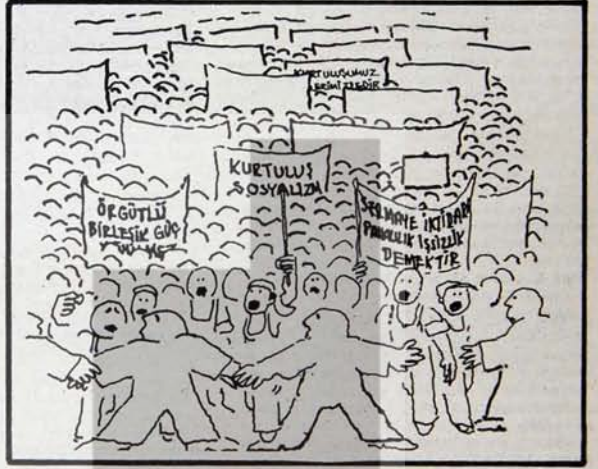
devrimci marşlar ve halk oyunları sundular.

İşçi sınıfının devrimci sanatçıları, şairleri, konuşmaları ve tükürleriyle gerçek bir sanat gösterisi sergilediler.

Genco Erkal'ın Nazım'dan okuduğu şiirler, hep bir ağızdan tekrarlanırken, Rahmi Saltuk'un tükürlerine katılan binlerce kişilik koro gecenin görkemini daha da artırıyordu.

Türkiye Yazarlar Sendikası adına konuşan ünlü ozan Şükran Kurdakul, yazar Demirtaş Ceyhan ve Yusuf Ziya Bahadın, dayanışmanın önemini vurguladılar.

Geceye İstanbul'un çeşitli bölgelerindeki fabrikalardan, demokratik kuruluşlardan ve sendikalardan dayanışma mesajları geldi. CHP ve TIP Kartal İlçe Örgütlerinin dayanışma mesajları uzun uzun alkışlandı.

Muğla'da ilk grev

3 aylık ikramiye almaktadır.)

3- Yakacak Yardımı: Yıllık 300 lira olan yakacak parası sendikamız tarafından 1000 lira teklif edilmiştir. Ulaşma Kurulunda 750 lira üzerinde anlaşmaya varılmış, işveren ise 600 lira vermiştir.

4- Elbise Dikiş Parası: Sendikamız tarafından 1000 lira istenen elbise dikiş parası Ulaşma Kurulunda 750 lira olarak çıkmıştır. İşveren ise hiç vermemektedir.

5- Meşin Ceket: (İşyerinde giyilmek için) Sendikamız tarafından önerilen, Ulaşma Kurulu tarafından kabul edilen 3 yıllık için birer adet meşin ceketini işveren vermemektedir.

6- Ayakkabı: Yılda iki çift ayakkabı için 600 lira istenmektedir, Ulaşma

Kurulu kabul etmektedir. İşveren ise 500 lira vermektedir.

7- Süt, yoğurt: Sendikamız işçiler için günde 250 gram süt veya yoğurt istenmektedir. Ulaşma kurulu kabul etmektedir. İşveren ise vermemektedir.

8- Gece Vardiyası Zammı: Saat 24.00 ile 8.00 arasında çalışan işçiler için %10 zam istenmektedir. İşveren ise vermemektedir.

Baştemsilci Mehmet Bulut maddeleri sıraladıktan sonra sözlerine şöyle devam etmiştir:

"Dört yıldan beri devamlı grev gitme durumunu yaşadık. Ve nihayet şimdi grevdeyiz. Bu grevimiz önemlidir. Muğla'da yapılan ilk grevidir. İşverene karşı mücadeledeyiz ilk örneğidir. Ve sonuna kadar sürdürürme kararlıyız. Aslında bizler ne kadar zam alsak da sonunda bu aldığımız yükselen hayat pahalılığı karşısında yok olmaktadır. Sorunlarımız sadece bu kadar da değildir. Grevden sonra alacağımız haklarla işyerinde sendikamız olan işçilerin sendikaya üye olma mücadelesi verecekleri muhtakak. Fabrika doktorumuz da fabrikamızın hissedarlarındandır. Onun için hastalanan işçileri ufak tefek muayenelerle geçirtmektedir. Direnen işçilere de "Vayır da ölecek misiniz" gibi cevaplar vermektedir.

"İşyerinde iki firmın söndükten sonra tekrar yakılması işverene 1.200.000 liralık malolmaktadır. Tekrar yakma masrafı da bizim iki yıl için istediğimiz hakları karşılamaaktadır.

"Fabrikamızın büyük hissesine sahip olanların gayeleri ise, grevden dolayı fabrikamızın zarar ettiğini öne sürüp küçük hisse sahiplerini eritmek ve işyerini tekellerine geçinmektedir."

Muğla'da işçiler direniyor: Muğla'da ilk grev

"BU SALONDA YAZARLAR TOPLANMIŞTIR, POLİSLER DEĞİL."

Vera Hikmet, bundan önceki sayılarda Nazım Hikmet'le tanışmasını, onun çabırken çevresine karşı tutumunu ve şiirlerinin Rusça'ya tercümesinde gösterdiği titizliği anlatmıştı. Pablo Neruda ile birlikte geçirdikleri bir günü ve o günün gecesi İspanyol ressam Alberto'nun evine yaptıkları geziyi izlemiş ve evlenme dilekçesi vermek için Nikah Dairesi'ne gideceği bir anekdotta kalmıştı. Diziye sürdürüyoruz.

Pazar gününden başka günlerde telefon sık sık çalardı. Pazar günleriyle çok çası susardı. Nazım buna gücündü. Öyle sanırdı ki, biri telefon ediyorsa, bu sadece ona birşey lazım olduğu içindir. Pazar günleriyle herkes kendi işleriyle uğraşmaktadır ve o unutulmuştur.

Böyle düşünürken Nazım elbette ki haklı değildi. Nazım'ın adından bencil çıkarılan için yararlanmak isteyenler de yok değildi tabii. Kimileri, kendi zayıf şiirlerini tanıtmak için Nazım'ın adından yazılıp yazılmak istenmiş, bazıları da onun izlenimlerini istedikleri. Könu dağıtımında yardımını arayanlar, yakınları, dedikodu yapanlar da eşlik oluyordu...

Böyle hallerde Nazım insanın ciğerini okuyuyordu. Bazen, yeni gelen heniz girmişti içiye ve birşeyler söylemişti daha, ama Nazım susmuş, bulut gibi karamıştı. Çünkü bu adamın şom eğiliminin biri olduğunu sezmişti. Öte yandan Nazım, günlük hayatı sorunların çözümlünde istisnasız herkese yardım etmeye çalışırdı.

Çevresinde olup bitenleri son derece ciddiye alırdı. Herşey onu derinden heyecanlandırırdı. Küstahlık ve kabalığı hiç mi hiç tahannüslü yoktu. "Beyefendi", "şef" gibi hitaplara, ya da kendisine "inostranets - yabancı" denmesine çok kızardı, küplere banardı.

Çok iyi kalpliydi. Hatta bana öyle geliyor ki, bir şair olarak onun güçlü yanı, göz kamaştırıcı derecede yetenekli oluştunda değil de, iyi yürekli oluşundadır.

DOŞONCELERİ KADAR DİNAMİK BİR YAŞAM

Gün olur herhangi bir gazeteden telefon edip falan şair için bir yazı yazmasını isterlerdi. Oysa Nazım bir dizesini bile okumamıştı o şairin. Ama bunu söylemeye utanır, bir dereden su getirerek kurtulmaya çalışırsa da eninde sonunda yine de razı olur. Sonra başlar bir aşığı bir yukarı dolayışına. Söz venniştir, üzüldü.

— Vera, der, beni bir şeyler söyle bu adam için. Ben hiç bir şey bilmiyorum.

Birkaç söz yeter Nazım'a, basmakalıp olmayan bir ip ucu bulmak için. O şaire karşı şiddetli bir ilgi doğar, şiirlerini okurdu. Sonra yazmaya başlardı. Ve şair yine unutuldu. Artık kendi şiir, kendi sanat anlayışı ve kendini düşündürdiren sorunları onu ilgilendiren. Böylece yazılan yazılar mükemmel olurdu. Kafasında doğan düşünceler gibi dinamikti Nazım'ın hayatı. Bazen düşünceler bağlantısız, kopuk kopuk, empiyistik olarak doğar. Nazım da öyle yaşardı. Bakarsın birden birşey emiş aklına, Nazım tepeden tırnağa heyecan kesilmişti. Şöyle bir bakınır ve:

— Vera, der, şu tabloların yerlerini değiştirsek mi dersin. Bu duvardakileri karşıya, oradakileri de şuraya asalım.

Bak göreceksin ne kadar güzelleşecek evimiz.

Bunu demesiyle çekiç ve çivileri getirmesi bir olur. Derken telefon çalar. Bir ses Afrika'da sinsi dolaplar döndüğünü, birinin hayatının tehlikede olduğunu söylemiştir. Nazım telaş içindedir:

— Alçaklar! der. Bir yazı yazacağım şimdi.

Nazım, sözün gücüne kutsal birşey inanır gibi inanırdı. Yazmak için çalışma odasına çekilir, işi olduğunu söylerdi herkese. Kocaman gözlüklerini burnuna takar, kollarını sıvardı. Ve başlardı daktilo tıklıdamaya...

Nazım, hiç bir şeye karşı hiç bir zaman ön yargılara dayanan bir tutum almazdı. Hep keşifler beklerdi insandan. Kimi zaman tiyatroya herhangi bir oyunla giderken düşünürüm: Ne diye gidiyorum bu oyuna. Rejisörü biliyorum, oyunu okudum. Önceden eminim, kötü bir oyun olacak.

Nazımdaya asla böyle birşey olmazdı. Hep:

— Gel, bir görelim, derti.
Ve bu her seferinde böyle olurdu. Çılgıncasına severdi tiyatroyu, hem bir yazar, hem bir seyirci olardı.

Nazım'ın hayatı insanlarla, olaylarla, çalışmalarla, tüm dünyanın dünü, bugünü ve de yarınyle öylesine doluydu ki, bir başkasına böyle bir hayat için iki ömür gerekirdi.

ENGİN BİR ENTERNASYONALİST BİLİNCİ

Kahire'ye nasıl mı gittik? Anımsız. Sana telefon ederek Asya ve Afrika Yazarlar Konferansına delege olarak gitmeni önermişlerdi. O sırada pek çok planın, yazacak çok şeyin vardı. "Ellerim kaşınıyor. Pamaklarımda bir kaşıntı var. Hep daktilo başında oturmak istiyorum." diyordun. Kahire'ye gitmeye pek istekli değildin. Fakat Çin'li yöneticilerin Kahire Yazarlar Konferansı Sovyetler Birliğine karşı kullanmak istediklerini öğrenince hemen razı oldun. Ülkeyi ikinci vatanın sayıyordun ve seni bildim bileli, hiç bir yerde hiç bir zaman Sovyetler Birliğine, halkına ve Komünist Partisine karşı iftiralara meydan vermezdin. Tüm yurt dışı gezilerine, Merkez Komitesinin verdiği ödevlere bir enternasyonalist, büyük çapta bir devrimci, bir Sovyet vatandaşı olarak yanaşıyordun. Bir Türk komünist olduğun halde, Sovyetler Birliği Komünist Partisinin çıkarılan senin de çıkarındı.

Kahire'ye gitmeden önce, Asya ve Afrikalı kardeşlerine bir çağrı yazdın. Çağrı şöyle başlıyordu:

Kardeşlerim
Bakmayın sarı saçlı olduğuma
Ben Asyalıyım.
Bakmayın mavi gözlü olduğuma
Ben Afrikalıyım.

Mısır'da Nazım çok iyi biliniyor ve sayılıyordu. Onlarca muhabir sabah ak-

şam peşini bırakmıyordu. Çeşitli ülkelerden delegeler onunla görüşmek istiyorlardı. Nazım'ın yorulmak nedir bilmeden çalışması beni rahatsız ediyordu. Ama bir yandan da görüyordum ki, birçok insanlarla karşılaşması ona çok mutaç olduğu o yeni enerjiyi, yeni gücü veriyordu. O günlerde çok mutluymuş ve ben buna seviniyordum.

Kongrenin başlamasından on gün önce Kahire'ye vardık. Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin başkenti foruma hazırlanıyor. İlk işin çağrı şünlü gazeleride yayımlanmak oldu ve: "Bakmayın sarı saçlı olduğuma — Ben Asyalıyım. — Bakmayın mavi gözlü olduğuma — Ben Afrikalıyım." dizesiyle birçokları tekrar ediyorlardı.

BU SALONDA YAZARLAR VAR, POLİSLER DEĞİL

... Kongrenin ilk günüyü. Son sırada oturuyorum. İlk kez bulunuyorum böyle olağanüstü bir toplantıda, o da yarı legal olarak. Sirtını ve enseni görüyorum. Aramızda dalga dalga siyah başlar. Prezidyum seçimleri başlıyor. Bir- den Çin heyetinin bir üyesi ayağa kalkarak şöyle dedi:

— Nazım Hikmet'in konferans delegelerinin listesinden silinmesini ve delegeler arasında değil de misafirler arasında yer almasını istiyorum. Nazım forumda Türk edebiyatını temsil ediyor. Fakat Türk pasaportu olmayan bir insan Türk edebiyatını temsil edebilir mi? Nazım'ın söz hakkından yoksun edilmesini istiyorum.

Salona sessizlik çöktü. O zaman Nazım çıktı kürsüye. Bir süresusarak önünde oturanların yüzlerine dikkatle baktı. Sonra şöyle konuştu:

— Ne yazık ki, Türkiye'de bugün benden iyi bir şair yok. Maalesef. Bunun için, diünde yazdığım halkımın edebiyatını burada temsil etme hakkına sahip olduğumu sanıyorum. Ve bunda kimsa bana engel olamaz. Bu salonda yazarlar toplanmıştır, polisler değil. Dahası var.

Sanıyorum ki, burada bulunan yazarlar arasında da ben en büyük şairim. (Alkışlar) Abartıysam eğer, benden daha iyi yazar bir varsa, yanına gelsin. Yüzümü görmek istiyorum. (Salona yine sessizlik çöktü. Kimse yerinden kıpırdamadı.) O halde, sayın yazar yoldaşlar, siz beni, Çinli "dostların" istediği gibi söz hakkından yoksun etmek şöyle dursun prezidyuma seçeceksiniz şimdi. Sanıyorum ki, bu hakka olacak. Lehte olanları elelerini kaldırsınlar.

Başlar üzerinde karalı sarılı bir el denizi dalgalandı. Nazım prezidyuma geçti, elerse hep inniyordu. Nazım sakın görünüyordu. Ama bu eyilem ona neye mal olduğuna ben hissediyordum. O ki, evimize gelen genç adamları, kendilerini fani ederken: Ben şair filan oğlu falan demelerine her zaman şaşardı. Nazım onlara açık bir alayla bakar, gitmelerinden sonra da:

— Bütün hayatım boyunca şür yazarm. Bazen kötü de olmazlar hani, ama kendim için: Ben şairim, diyemem. Doğu'da: Ben şairim demek, ben iyi insanım, demektir, derti.

Nazım'ın Kahire'de yaptığı, keskin ve gergin siyasal mücadelenin zorunlu kıldığı bir eyeldi. Bir bölünme ya da şeref düşkünlüğü değil, ilerleme ve barışın çıkarılanları onu bu adımı atmaya zorlayan.

Bütün gün toplantılara katıldı, konuşmaların değil de misafirler arasında yer almasını istiyordum. Nazım forumda Türk edebiyatını temsil ediyor. Fakat Türk pasaportu olmayan bir insan Türk edebiyatını temsil edebilir mi? Nazım'ın söz hakkından yoksun edilmesini istiyordum.

Salona sessizlik çöktü. O zaman Nazım çıktı kürsüye. Bir süresusarak önünde oturanların yüzlerine dikkatle baktı. Sonra şöyle konuştu:

— Ne yazık ki, Türkiye'de bugün benden iyi bir şair yok. Maalesef. Bunun için, diünde yazdığım halkımın edebiyatını burada temsil etme hakkına sahip olduğumu sanıyorum. Ve bunda kimsa bana engel olamaz. Bu salonda yazarlar toplanmıştır, polisler değil. Dahası var.

DEVAM EDECEK

Her zaman diri, her zaman mücadeleci

Kıbrıs sorunu Birleşmiş Milletler'den kaçırılmayacaktır

Türkiye'nin, Kıbrıs'ın Magosa bölgesinin yerleşmeye açılması yönündeki eğilimi ve bu doğrultuda atılan adımlar, uluslararası düzeydeki sonuçlarını vermeye başlamıştır. BM Güvenlik Konseyi Kıbrıs hükümetinin girişimiyle bu konuda toplanmıştır. Güvenlik Konseyi'ndeki görüşmeler, Türkiye hükümetlerinin ve Kıbrıs Türk yönetiminin politikasının derin çelişkilerini ve çözümsüzlüğünü ortaya koymuştur.

Cuma günü Yürüyüş'ün son hazırlıklarının yapıldığı sıralarda Güvenlik Konseyi'ndeki görüşmeler tamamlanmamış, Konsey'in herhangi bir karar ya da bildiri benimseyip benimseyeyeceği belli olmamıştır. ABD'nin ve diğer NATO üyesi ülkelerin, Kıbrıs sorununu BM çerçevesinden çıkarma amacıyla, böyle bir karar ya da bildiri'nin çıkmasından yana olacakları, ağırlıklarını bu yönde koymaları bekleniyordu. Fakat Konsey sonucu ne olursa olsun, yapılan görüşmeler boyunca, Türkiye'nin Kıbrıs'la ilgili politikasının açmazının dünya ilercisi kamuoyu önünde bir kez daha sergilediği kuşkusuzdur.

YANGINDAN MAL MI KAÇIRILIYOR?

Türkiye'nin Kıbrıs politikasını yapan çevreler, şimdi, Rum yönetiminin Kıbrıs sorununu uluslararası forumlarda ele alınması tutumunu geçersiz göstermeye çalışmaktadırlar. Dışişleri Bakanı Çağla-yangil, Kıbrıs Türk yönetiminin sorumluları, Güvenlik Konseyi'ndeki konuşmaları, Magosa sorununu Konsey'e getirmesini Rum yönetiminin "küçük hesaplarına ve iç kavgalarına" bağlayarak sorumluluktan sıyrılmak istemişlerdir. Oysa Kıbrıs bunalımının uluslararası boyutlarını Kıbrıs Rum yönetiminin taktiklerini bahane ederek gözlemek mümkün değildir. Kıbrıs bunalımını yaratan emperyalist çevrelerin, NATO kararlarının, onların işbirlikçisi güçlerin, dünya başı karşıındaki sorumluluklarından kurtulmak için, Kıbrıs sorununu BM'den ve uluslararası forumlardan kaçırma çabaları başarısızlığa mahkumdur.

MAGOSA BİR BAHANE DEĞİL, KIBRIS SORUNUNUN ÖZÜDÜR

Magosa'nın yerleşime açılması sorunu, gösterilmek istendiği gibi, Kıbrıs sorununu zorla uluslararasılaştırmak için bulunmuş bir bahane değildir. Tam tersine Kıbrıs bunalımının temelleriyle doğrudan doğruya ilgilidir. Magosa'nın yerleşime açılması, bir yandan Ağustos 1974'ten beri Kıbrıs devletinin hükümrânlığına indirilen darbelerin bir örneğidir; diğer yandan da Kıbrıs sorununun başıçısı çözümlü olanaklarını kapatma yolunda atılmış bir adımdır. Kıbrıs'ta üç yıldır süren fiili durum, Ada'nın Kuzey bölümünün zorla Kıbrıs devletinin hükümrânlık alanından çıkarılması, bu bölgede yaşayan Kıbrıs yurttaşlarının yurttaşlık haklarının gaspedilmesine dayanmaktadır. Magosa ise bugüne kadar kapalı tutularak, Kıbrıs'taki fiili durumun bir istisnası gibi gösteriliyordu. Şimdi ise buna da son verilerek Kıbrıs'taki fiili durum pekiştirilmektedir. Bütün dünya kamuoyunda bunun bir "kolonileştirme" olarak tanımlanması son derece doğaldır. Magosa olayı, Kıbrıs'ın hükümrânlığının ve bağımsızlığının ortadan kaldırılmasının minyatür bir örneği olarak, Kıbrıs'la ilgili bütün başıçısı güçlerin hakkı tepkisiyle karşılanmıştır.

Magosa'nın yerleşime açılmasına Türkiye'den ışık yakanlar ve bunu uygulayanlar, şimdi kabahatlerinden büyük bir ötürüleri sümektedirler. Bu çevreler, "Magosa Türk bölgesinde yer aldığına göre, o'nun hakkında karar vermek de Türk yönetiminin yetkisi altındadır.", demektedirler. Bu, Kıbrıs'ın Kuzey bölgesinde uygulanan ve uluslararası hukuka aykırık altına alan tutumun pervasız bir itirafından başka birşey değildir. Kimseyi inandıramayacağı gibi, gizli niyetlerin ortaya dökülmesinden başka bir işe de yaramayacaktır. Magosa'nın açılmasına karar verenler, ters yönde dünya çapında zorlayıcı bir tepkiyle karşılaşacaklarını hesaplayarak, ilerdeki görüşmelerde Kıbrıs Rum yönetimini daha zor durumda bırakmayı ummuş

Gerici güçler tıccrit edilecek

olabilirler. Bunlar, Kıbrıs sorununun NATO içinde kalmasını, uluslararası forumlara yansımamasını sağlamaya çalışan ABD'nin ve diğer emperyalist güçlerin desteğine, göz yummasına güvenmektedirler. Oysa böylece Kıbrıs'ta başıçısı yaklaşmamakta, tam tersine uzaklaşmaktadır. Dünyadaki başıçısı, demokratik güçleri Kıbrıs'taki anti-emperyalist hareketin varlığını ve mücadelesini görmeliktir gelmeye dayanan böyle bir politika, Kıbrıs'taki çelişkileri daha da derinleştirecek, bütün Kıbrıs'lıları daha karantik günlere doğru sürükleyecektir.

İKİYOZLOLOĞON BU KADARI...

Kıbrıs Türk kesimindeki gericiğin patronu Denktaş'ın, Güvenlik Konseyi'nin toplandığı gün bir Amerikan gazetesine demec vererek İsrail'in Arap topraklarındaki kolonileştirme çabalarına karşı çıktığı ise, aşığılık bir ikiyüzlülüğü sergilemektedir. Denktaş, İsrail'in işgali altındaki Arap topraklarını kolonileştirmesine karşı çıkararak Rum yönetimine karşı Filistin'lilerin desteğini kazanmaya çalışmıştır. Ustelik, İsrail'in siyonist yöneticilerinin tutumunu, Kıbrıs Rum yönetiminin politikasına benzeterek, kendisini Filistin halkı gibi mağdur göstermeye de çalışmıştır. Denktaş, Filistin Arap halkını, Ortadoğu'daki ilerici güçleri, dünya kamuoyunu aldatabileceğini sanıyorsa, kesinlikle aldanmaktadır. Denktaş'ın yapabildiği, dünya kamuoyunu aldatmak değil, sadece güllüç duruma düşmek olmuştur. İsrail'in yayılmacı politikasına benzer bir politika izleyenler varsa, onlar Kıbrıs'ın hükümrânlığını ortadan kaldırmak için her yola başvuran Denktaş'ın kılığı ve arkasındaki güçlerdir, başkası değildir. Bu gerçeği çok iyi bilen Filistin direniş hareketi de, kendi düşmanına tıpatıp uyan bu düşmanı da Ortadoğu'daki felaketlerin sorumlularından biri saymaktadır. Bunda da son derece haklıdır.

KIBRIS SORUNUNUN TEK ÇÖZÜM ALANI ULUSLARARASI FORUMLARDIR

Kıbrıs'taki Rum yönetiminin, sorunun BM çevresinden çıkarılmasına izin vermeye niyetli olmadığı, geçişimlik

hafta boyunca bir kez daha kesinlikle ortaya çıkmıştır. Kıbrıs Rum yönetiminin bu politika gerçeklere uygundur; bu yüzden de başarılı olmasını beklemek gerekir. Kıbrıs sorununu uluslararası forumlarda ele alınması gerekliliği, Kıbrıs sorununu özinden kaynaklanmaktadır. Kıbrıs sorunu, ancak dünya başıçısı garanti altına alacak bir çerçeve çözümlenebilir. Bunun yolu ise dünyadaki başıçısı güçlerin tam olarak temsil edildiği, kararları dünya başıçısı güçlerinin de iradesini yansıtan forumların, Kıbrıs sorununu çözümünde belirleyici olmasından geçmektedir. Başta sosyalist ülkeler olmak üzere dünya başıçısı güçleri dışlanarak Kıbrıs'ta ulaşılabilecek, daha doğrusu ulaşıldığı sanılacak bir çözüm, geçici bir çözüm olmaya mahkumdur. Ne Ankara'daki yönetici çevreler, ne Kıbrıs'ın Türk kesimindeki gerici, faşist güçler, ne de emperyalizm bu gerçeği değiştiremez.

KIBRIS ANTIEMPERYALİST DAYANIŞMA BEKLİYOR

Öte yandan, Kıbrıs sorununu uluslararası forumlarda ele alma doğrultusunda, Kıbrıs'ın tian ilercisi güçlerinin ortak iradesini yansıttığı da unutulmamalıdır. Kıbrıs'taki antiemperyalist, ilerici, demokratik güçler, Kıbrıs sorununu dünya başıçısının yarar doğrultusunda çözüme kavuşturulmasında tam bir birlik içindedirler. Emperyalizmin entrikaları, bu birliğı belki geçici olarak zayıflatabilir, ya da zayıflamış gösterebilir. Fakat bu birliğı yok saymak, hesapları bu birliğin ortadan kalkmasına göre yapmak, mümkün değildir. Böyle hesaplar peşinde olanlar, Kıbrıs emperyalistlerinin, ilerici demokrat güçlerin samarını mu Uaka yiyecektir. Kıbrıs'lılar, Kıbrıs'la ilgili bütün ülkelerden, ilerici güçlerin antiemperyalist dayanışmanın beklemektedirler. Bağımsız, toprak bütünlüğü ve bağlantısızlığı uluslararası garanti altına alınmış, bütünüyle askersizleştirilmiş, iki toplumun iç yönetimlerinin demokratikleştirildiği, emekçi halk kitlelerinin topluluk ve merkezi devlet yönetimlerinde söz sahibi olduğu ve eşit şartlar altında kardeşçe, uyumlu bir biçimde yaşayabildiği bir Kıbrıs için gösterilecek bu dayanışma, Kıbrıs sorununu gerçek çözümünün anahtarını taşımaktadır.

Anti emperyalist dayanışmaya doğru

ABD EMPERYALİZMİ 1977'DE AĞIR DARBELER YEDİ

Carter yönetimi işbaşına geledi neredeyse bir yıla yakın bir süre olduğu halde, burjuva propagandasının başkanlık seçimleri öncesinde başlattığı ve bir süre başarı ile uyguladığı "liberal başkan" görüntüsü bazı çevrelere hâlâ sürdürülmeğe çalışıyor. Batı basınının birçok ünlü yorumcusuna inanılacak olsa, insanın kendi kendine şu soruyu sorası geliyor: Nasıl oldu da koskaca Amerikan sermayesi böylesine saf bir adamın ABD başkanlığı koltuğuna oturmasına razı oldu? Burjuva basınında bay Carter'i niteleyen başlıca sıfatlar arasında şunlara rastlıyoruz. "Sevgili Florida'dan kopup gelmiş bir yer fıstığı ekicisi", "çağdaş dünyanın karmaşıklığını kavrayamayan bir ahlakçı", "Amerikan diplomasisinin sola kaymasına yol açan adam". Carter politikasının çeşitli yönleriyle açıklığa çıkmışa başladığı şu günlerde başkanı "güleriylü" göstermeğe çablayan bu tanımlamaları gülümseyerek karşılamamak olanaksız.

Burjuva yazarlarının politikayı yorumlama aracı olarak politikacıların kişiliğine verdikleri olağanüstü önem bilinmiyor. Ancak Carter'i tanımlamak için bazı "özelliklerini" abartıp bazılarını ise yok saymaları burjuva politik yorumcularının, yalnızca bir yöntem tutarsızlığı içinde değil, aynı zamanda da kasıtlı bir tutum içinde olduklarını gösteriyor. Çünkü, Carter'in yukarıda sayılanlardan çok daha önemli özellikleri var. Atom mühendisi bay Jimmy Carter, tıpkı başkan yardımcısı Walter Mondale gibi, 1973'de David Rockefeller tarafından kurulan ve daha sonra şimdinin Ulusal Güvenlik sekreteri Zbigniew Brezinski tarafından da yönetilmiş olan ünlü üçlü (Kuzey Amerika, Batı Avrupa ve Japonya) Komisyon'un üyesidir. Bu komisyonun üyeleri arasında emperyalist dünyanın ve uluslararası tekelin gözdesi üniversite öğretim görevlileri ve sendikacılar vardır, ama daha önemlisi Chase Manhattan Bank, Exxon ve diğerleri gibi bir dizi tekelci grup ve bankaların yöneticileri de bulunmaktadır. Bu komisyonun Fransa'yı temsil eden üyeleri arasında şimdiki başbakan Raymond Barre'in da adı geçmektedir. İşte, "fıstıkçı" Carter'in başkan seçilmesinde bu komitenin kullandığı araç ve tekniklerin çok büyük etkisi olmuştur.

Carter yönetiminin bugüne değin uyguladığı politikaya bir göz atıldığında, emperyalizmin iç çelişkileri ve ABD yönetimi biçiminin özel niteliklerinden kaynaklanan çeşitli baskılara verilen kaçınılmaz ve önemsiz tavizler ve çoğu kez propaganda amacıyla yapılan dedebeli konuşmalar bir yana, bu politikanın son derece belirli ve tutarlı olduğu görülebilir. Bu politikayı değerlendirmeye yarayan en önemli malzeme Carter yönetiminin uluslararası politikadaki somut etkinlikleri. Bunun yanı sıra bir başka önemli kaynak, ABD başkanlarının bir gelenek haline geldikleri Amerikan üniversitelerinde yaptıkları konuşmalar. Biz bu kez, ulusal güvenlik sorumusu olmasına karşın, Carter takriminin dış politikai uzmanı olarak tanınan Z. Brezinski'nin "ABD Haberleri ve Dünya Raporu" adlı dergiyile Mayıs ayının sonunda yaptığı bir konuşmadan yararlanacağız.

BRZEZİNSKİ NELER DİYOR

Brezinski önce dünyadaki son gelişmelerle ilgili genel değerlendirmelerini dile getirmek şöyle diyor: "Bugün, dünya, tarihteki en derin ve en hızlı değişimden geçmektedir. Bir neslin yaşa-

"Liberal başkan" mı!

mından az bir sürede insanların çoğunun günlük yaşamları ve istekleri değişti. Sömürgecilik hemen tamamıyla yokoldu; yaklaşık yüz kadar devlette, yeni bir ulusal kişilik duygusu görülüyor... Geleneksel zorlamalardan kurtulan insanların sayısı arttıkça toplumsal adalet gültüde daha fazla sayıda insanın sahip çıktığı bir hedef haline geliyor... Dünya, ırk ve zenginlik çatışmalarını şiddete basırmadan ya da başlıca askeri güçleri mücadelelen içine çekmeden çözüme konusundaki yetersizliğimizin doğurduğu tehlikenin tehdidi altında bulunmaktadır."

Brezinski'nin bu koşullarda ABD'nin yapması gerekenler konusundaki düşünceleri şöyle: "Dünyada 150 ulusun, daha güçlülerin dikte ettiği yasaları izlemesini bekleyemeyiz; bir ilham, inanç ve liderlik kaynağı olma yolundaki çabalarımızı güçle sürdürmemiz gerekir."

Ulusal Güvenlik sekreteri konuşmasının bundan sonraki bölümünde ABD'nin yukarıda adı geçen politikayı hangi yöntemlerin aracılığıyla uygulayacağına değinerek, önce Carter'in "Atesşe ateşle karşılık verdik. Ancak bu yöntem başarısızlığa uğradı ve yalnız başına Vietnam örneği bile onun ahlaki ve entelektüel verimsizliğini göstermeğe yeter" yolundaki sözlerini hatırlatıyor ve ekliyor: "Amerikan yaratıcılığının yeni bir dönemi başlatmak gerekiyor."

Brezinski'nin düşünceleri üç ana noktada toplanabilir. Birincisi, yeni Amerikan yönetimi dünyadaki son gelişmeleri değerlendiren hiç de saadığı gibi hayale kapılmıyor ve kendisi için acı bile olsa ulusal kurtuluş hareketlerinin vardığı aşamayı ve dünya devrimci sürecinin gelişmekte olduğunu kabulleniyor. Ancak, ikinci olarak, bütün bu değişim ve gelişimlere karşın emperyalizmin asıl hedeflerinde bir değişiklik (ya da bazılarının umduğu gibi bir yumuşama ve gözden geçirme) yapmayı aklından bile geçirmiyor. Bunun yanında, üçüncü olarak, öngördüğü ise şimdiye kadar uygulanan yöntemleri değiştirmek. Bu yöntemler de asıl olarak, Amerikan emperyalizminin ideolojik, ekonomik, diplomatik ve askeri tüm araçlarının yendi-gözden geçirilerek günün koşullar-

na uygun biçimde daha etkili kılınması dayantıyor.

CARTER YÖNETİMİNİN YENİ YÖNTEMLERİ

Şimdi, bu düşünceler ışığında, ABD emperyalizminin dış politikasının ne gibi somut biçimler aldığına görelim. Yeni Amerikan yöneticileri anti-komünist ideolojik mücadeleye özel bir önem veriyorlar. Başkan Carter şöyle diyor: "Kelimelerin ve onların tercüman olduğu düşüncelerin gücünü küçümsemek bir hatadır." Kissinger pratiğini aksine Carter yönetimi bazı konular çevresinde güçlü bir ideolojik kampanya oluşturmağa çalışıyor. Üzerinde en çok duralan konulardan biri de insan hakları ve bu hakların "sosyalist ülkelerde çiğneniyor olması". Bu "insan hakları" kampanyası özünde dünyadaki ilerici güçlerin bölünmesinin amacından kaynaklanıyor. Ne var ki, ABD yöneticileri bu konuda tedbirli davranmaları gereğini, yavaş yavaş da olsa görmeğe başladılar. Çünkü, gerçek insan haklarının emperyalizmin doğasına aykırı oluşu açtıkları kampanyada çok ileri gittiklerini önlüyor.

Bu konuda bir başka örnek, ABD Birleşmiş Milletler özel temsilcisi Andrew Young'ın Afrika'nın güneyindeki gelişmeler konusundaki tavrı. Young, katledilen eski zenci lider Martin Luther King'in yakın arkadaş. Bundan bir süre önce eski Amerikan yönetiminin ırkçı tutumlarıyla ilgili bazı sözleri ve Vorster rejimine yaptığı çıkışlar yüzünden kendi hükümeti tarafından kınanan Young apartheid'a karşı mücadeleler "ırkdaşlarımıza" şöyle sesleniyor: "Gelişme halindeki uluslara en çok ihtiyaç duydukları şeyleri, yiyecek giyecek ve konut sağlamak istiyorsanız, çocukluşu şirketler, bunları başkalarından ve özellikle marksist sistemlerden daha iyi yapabileceklerini göstermişlerdir." Afrika'daki düzenin "çoğunluk ilkesi temelinde" oturtulması gerektigini inanmış gibi görünen bir ABD yönetimine, rengi ve düşünceleri dolayısıyla, daha yararlı olabilecek bir başka diplomat düşünülebilir mi?

ABD, Üçüncü Dünya'da egmenliğini sürdürülebilmek için batılı müttetikleriyle arasındaki ekonomik rekabeti sonuna kadar kullanmaya kararlı görünüyor. Bu anlamda da, kapitalist sistemin içinde bulunduğu bunalımdan kendisinden çok daha fazla etkilenen dostları karşısında ekonomik üstünlüğünü sömürüyor. ABD'nin ekonomik durumu kötüye gittikçe, bu ekonomik rekabetin ayakta tutulması daha büyük önem kazanıyor. Zira Carter'm bir başka niyeti de seçimlerde verdiği sözleri tutamaması sonucu Amerikan halkında oluşan hoşnutsuzluğuş dış politikada güçlü bir ABD görüntüsü yaratarak unutturmağa çalışmak.

ABD emperyalizmin en belirgin özelliklerinden birisi çıkarılmanın tehlikeye girdiği anlarda bütün hukuk, insanlık laflarını bir yana bırakarak müdahaleye girişmesi olmuştur. Kore ve Vietnam örnekleri hâlâ belleklerde. Yeni ABD yönetimi bu konuda da bir yöntem değişikliğini yararlı görüyor. Yeni yöntem gereğince doğrudan müdahale yerine bölgesinde ABD emperyalizminin jandarmablığını yapabilecek gerici rejimler destekleniyor. Bu konuda İran ve Suudi Arabistan örnekleri var. Yeni ABD yönetimi Güney Amerika'daki faşist rejimlerin hristiyan demokrat ya da en azından sağ sosyal demokrat hükümetlerle yer değiştirmesi olasılığını da gözden ırak bulundurmuyor. Buna karşılık, stratejik silahların geliştirilmesi ve silahlanma yarışına hız verilmesi bugün de gözde bir yöntem. Stratejik silahların sınırlandırılması görüşmelerinin hemen öncesinde ABD yönetiminin B 52 ve nörton bombası ile ilgili tutumu bu görüşü doğruluyor.

Sonuç olarak şu söylenebilir: ABD emperyalizminin genel stratejisi, eskisi gibi uygulanıyor; yeni olan taktikler. Bunlar da üç noktada özetlenebilir: Ideolojik mücadeleye hız verilmesi, müttetikler karşısında ekonomik üstünlüğün "dünya piyasasında" sağ sahibi olabilmek için sömürülmesi, doğrudan müdahale yerine dolaylı oyunlar ve stratejik silahlar konusunda pervasız, savaşçı bir tutum.

16. ULUSLARARASI "STRUGA ŞİİR AKŞAMLARI" ÜSTÜNE KEMAL ÖZER'LE KONUŞMA

• Bu yılki şenlikte yer alan etkinlikleri özetler misiniz?

• Bunları üçe ayırmak olanaktı. Biri doğrudan şiir okumalar, biri sempozyum, biri de ödülleri. En geniş yeri şiir okumalar tutuyordu. İlk akşam, "özürlük şiirleri" ile, 85. doğum yılı kutlandı. "Tito İçin Şiirler" e ayrılmıştı. Yugoslav ozanlarından seçilmiş şiirleri tiyatro sanatçıları seslendirdiler. İkinci akşam, "özürlükte doğmuş Makedon ozanları"na, bir de Cezayir şiirine yer verildi. Ayrıca sabaha dek süren bir "mizik ve şiir" gösterisi, daha doğrusu eğlencesi yapıldı. "Şarap şiirleri" sunuldu. Dördüncü akşam, "Köprüler" adını alan gösteri yapıldı. Dрім irmağı üstindeki köprüden her ülkenin bir ozanı şiir okudu. Beşinci gün, şenliğe katılan ozanlar çeşitli kentlere dağılıp ordaki fabrikalarda yapıtlarını şiirlere okudular. Altıncı gün, Uskup'te fabrikalardaki okumalardan sonra, gece Uskup'ün tarihsel kalesi içinde yapılan uluslararası bir "şiir mitingi"yle şenlik sona erdi.

• Bütün bu etkinlikler süresince nasıl izlenimler edindiniz?

• Şiirin geniş kitlelere ulaşması, onlarla ilişki kuması, halkı yaşamından kaynaklanıp o yaşama katkıda bulunması önemli. "Struga Şiir Akşamları"nda, her şeyden önce, bunun ne oranda gerçekleştiğini anlamak istedim. Edindiğim izlenimler hem olumlu, hem olumsuz. İlk gözlemim şu oldu: Struga'daki gösterilerde kent halkı iç ve dış çağrılılarla dolan salonun dışında kalıyor, şiirleri izlemiyordu. Sanki ozanlar halk için değil de, giyimli kuşamlı kimseler için oraya toplanmışlardı. Bu görüntü bir tek "köprüler" gösterisinde kırıldı. Açık havada yapıldığı için halk izleyebildi. Orda da halkın, okunan şiirleri karşı tepkisiyle dikkatimi çekti. İrmagın iki yanını dolduruyor, saatlerce ayakta dikilip dinliyordu, ama şiirle arasında canlı, oşukulu bir ilişki kurulmuyordu nedense. Buna karşılık basım, radyo ve TV'nin gözterdiği ilgi çok genişti. En inliki Makedonya gazeteleri birinci sayfadan ve en tepeden verdiler şenlik haberlerini. Hem her ozanla, hem de birkaç kez radyo ve TV röportajı yapıldı. "Köprüler"

Yugoslavya'da her yıl Makedonya Cumhuriyetinin Struga kentinde bir şiir şenliği düzenlenir. "Struga Şiir Akşamları" adı verilen bu şenlikte, çağrılı o zanlar şiir okurlar, şiir sorularına ilişkin bir sempozyum yapılır ve çeşitli ödüller dağıtılır. Bu yıl 18-23 Ağustos günleri arasında düzenlenen 16. uluslararası "Struga Şiir Akşamları"nda 30 kadar ülkeden 80 dolayında o zan bir araya geldiler. Ülkemizden de Adnan Özyalçner, Kemal Özer, İsmail Gençtürk (Düzenleme Kurulu çağrılısı), Gülten Akın (Türkiye Yazarlar Sendikası çağrılısı), Kemal Bayram Çukurkavaklı (Turizm ve Tanıtma Bakanlığı çağrılısı) ve Sennur Sezer (özel çağrılı) katıldı. Aşağıda, şenliğe katılanlardan Kemal Özer'in 16. uluslararası "Struga Şiir Akşamları"na ilişkin izlenimi ve düşüncelerini sunuyoruz

Gülten Akın Struga'da

gösterisini ise TV doğrudan bütün Yugoslavya'ya canlı yayınladı. Şiir okuduğumuz fabrikalarda, gördüğüm kadanyla işçilerin tepkisi ve ilgisi daha canlıydı. Ama onlar da, istendiği halde, ozanlarla konuşmaya, sorular sormaya yanaşmadılar.

• Sempozyum ve ödüller konusunda yapılan etkinlikler?

• Her yıl bir başka konuya ayrılan ve Unesco gözetiminde düzenlenen sem-

poziumun bu yılki konusu "Ülkelerin Güncel Şiir Akunları" idi. Çeşitli ülkelerden birçok ozan, yazar ve eleştirmen bu konuda bildiriler sundular, tartıştılar. Ödüller konusuna gelince, en ünlüsü her yıl başka ülkeden bir ozana verilen uluslararası "Altın Çelenk"ti. Önceki yıllar Auden, Neruda, Montale, Dağlarca, Senghor, Gullerovic'e verilen bu ödülü bu yıl İsveçli Artur Lundkvist aldı. Öteki ödüller, en iyi Makedonca şiir kitabına verilen "Maladinov Kardeşler", en iyi Makedonca şiir çevirisine verilen "Gri-

gor Priçev", en iyi çocuk kitabına verilen "Üsküp Radyo-Televizyonu" ödülleri idi.

• Türkiye'den katılanların bu etkinliklerde aldığı yer?

• Gülten Akın Struga'da "Köprüler" de, Kavadarci ve Uskup'teki fabrikalarda Kemal Bayram Manastır'da, İsmail Gençtürk İşt'pte, ben Kicevo'da, Sennur Sezer bir başka kentte ve Uskup'teki son şiir mitinginde şiirlerimizi okuduk. Adnan Özyalçner de sempozyumda "Direniş Şiiri" adlı bildirisini sundu. Uskup Radyo-Televizyonu Türkçe yayımları için, Uskup'te Türkçe çıkan "Birlik" gazetesine için bizlerle, ayrıca Belgrad'da yayınlanan "Politika" ve "Politika-Express" gazeteleri için kadın ozanlar Türk şiiri ve sorularını istüne röportajlar yapıldı.

• Şenlik düzenleniş ve amacı konusunda başka diyecekleriniz var mı?

• Böyle bir şenlik, çeşitli ülkelerden gelen ozanlara kendi ülkelerinin insanlarını, onların sorunlarını iletme olanağı sağlamalı. Aynı zamanda onlara, yeni insanları, onların yaşayışlarını ve sorunlarını tanıma fırsatı vermeli. Yeni ilgilere ve dostluklar yaratmalı. Ne var ki, bu amacın ne oranda gerçekleştirildiğine değgin elimize geçmiş veriler az. Yalnız "Türkiye açısından ilginç bir durumla karşılaştığımız da burda amadan geçmek istemiyorum. Düzenleme Kurulu'nda bulunan Türk asıllı ögeler, sansürü bir kafa yapısının örneklerini verdiler. Türkiye'den gelenlere, kendi siyasal yeğleyişleri doğrultusunda davrandılar. Ecevit ve CHP'ye yönelen kendi siyasal yeğleyişlerini, programa değişiklik yapacak kadar açığa vurdu. Örneğin son gece "şiir mitingi"nde benim şiir okumam programı alınmışken son anda bunu değiştirdiler. Başka belirtilerle birlikte, Türkiye'nin içinde bulunduğu durundan, güncel sorunlarından söz açan şiirlerin geniş kitleler önüne çıkmasını engellemeye çalışıldığını anlaşıldı. Şunu da söylemeliyim ki Türkiye'den katılan bir ozan arkadaşım da her şeyden önce Ecevit'in özel temsilcisiymiş gibi davranması, andığın sansürü kafalının rahat işlenmesine olanak sağladı.

yurt ve dünya
BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ SOSYALİZM SORUNLARI

5. SAYI

Örgütlü Birleşik Güç Yenilmez B.BORAN • Partimiz Yapısı ve İşlerliği İlişkin Sorunlar N.SARGIN • Doğuda Ağılık Düzeni ve Sınıf Mücadesi T.Z. EKİNCİ • Dün ve Bugün Ortak İşçi Cephesi İ.UNDASINOV • Devlet Biziz K.CHERRENKO • Sosyalizmin Ön Koşulları ve Sosyalist Devrim V.ZAGLADIN • Bilimlerin Sonu ve Bilimin Doğuşu, Üzerine Ö.SEZGİN • Yeni Bir Felsefe Kitabı M.ODMAN • "Sıcak Kar." Ö.POLAT • Nazizmin Tarihi Üzerine İki Kitap M.ÖZAL TİNLİ • 3. Nasrettin Hoca Karikatürleri A.UYGUR •

iki ayda bir çıkar
fiyatı 15 TL yıllık abone 75TL
Nuriye Ziya Sok.17/5 Tunel-İSTANBUL

Ozanın "Struga Şiir Akşamları"nda okunmak üzere yazdığı şiirlerden

Türkiye'den Selam

Selam getirdim Türkiye'den
kattığı sestem dünya şarkısına
kattığı acılı sestem
acılı ve onurlu sestem selam

1920'lerden selam getirdim
silahlanıp dağa çıkan Anadolu'dan
sahlanan atlarından Kurtuluş Savaşı'nın
sıkılan ilk kurşundan emperyalizme

Selam getirdim 1977'den
İstanbul'da Taksim Alanı'nda

kurulan pusudan 1 Mayıs'a
selam otuz dört ölüden

Namıslu omuzlarında geleceği
taşıyan insanlarından Türkiye'nin
grevdeki kırk bin işçiden
kırk bin maden işçisinden selam

Paylaşanlara selam getirdim
salkım salkım ürettiği güneşi
selam getirdim dostuna omuzdaşına
halkının büyük özleminde

Kemal Özer

Ejder İbrahimov ile "Ferhat ile Şirin" üzerine söyleşi

"Sonra Nazım Hikmet yazmış. Bursa'da, 1948'de hapisanede yazmış. Sevgi hakkında destan açmış..."

Peki daha önceden kimler yazmış "Ferhat ile Şirin"?

"Ferhat ile Şirin, Leyla ile Mecnun, Aslı ile Kerem... bunların tümü Türkiye, Azeri, Kafkas halkları tarafından bilinir, düden dile söylenir, anlatılmış. Bütün şark ülkelerinde rastlanmıştır Kerem'e, Şirin'e. Daha sonra 11. asrda Azeri yazar Nizami tüm bunları kağıda dökmüş. Bunlardan sadece Aslı ile Kerem'i kağıda döken Fuzulî olmuş. Nizami çok usta bir yazardır. Yeryüzünde tüm ülkeler kabul ederler Nizami'nin büyük yazar, usta yazar olduğunu. Böylelikle başka ülkelere de yazılı olarak geçmiş bu öyküler. Bir müddet sonra Ferhat ile Şirin'i başka ülkelerin yazarları da yazmış: İran, Türkiye, Hindistan, Orta Asya yazarları. Ve tüm bu yazarlar Ferhat ile Şirin'i kendi isteklerine, geleneklerine uygun olarak yorumlamışlar. Kimi Ferhat'ı, kimi Şirin'i, kimisi de insanları ön plana çıkarıyorlar. Ama kim ne yazarsa yazsın sevgi daima en ön planda kalmış. Bu yazarların hemen hepsi Nizami'yi usta olarak tanımışlar, bizim ustamızdır diye

başlamışlar yazmaya. Ferhat'ın kahramanlığı, Şirin'in sevgisi halen tüm dünya şairlerinin ve yazarlarının düşüncelerinde, halen yazıyorlar. 1942'de Ferhat ile Şirin'i yazan gene bir Azeri yazar Samed Vurgun da Ferhat'ın kahramanlığını kendi öz halkı ile özdeşleştirmiş. Sonra Nazım Hikmet yazmış. Bursa'da, 1948'de hapisanede yazmış. Sevgi hakkında destan açmış..."

"Ferhat ile Şirin" önumüzdeki Kasım ayından itibaren bir Türk-Sovyetler Birliği ortak yapımı olarak sinemaya uyarlanacak. Daha önceden tiyatro olarak sahnelenen yapıt dünyamız çeşitli ülkelerinde sunulmuş ve büyük bir ilgiyle izlenmiştir. "Ferhat ile Şirin'in yönetmenliğini tanımış bir Sovyet yönetmen; Ejder İbrahimov yapacak. Yardımcı yönetmen ise bir Türk: Yılmaz Duru.

Ejder İbrahimov ile Moskova'da Sinemacılar Birliği'nde karşılaştık. Aynı zamanda Yazarlar Birliği üyesi olan Ejder İbrahimov bir Azeri Azeri Türkçesi sayesinde çevirmene gerek kalmaksızın konuşabildiği onunla.

"Ben tüm bu yapıtlardan yararlanı-

rak bir film senaryosu yazdım. Hepsinden yararlandım çünkü hepsinde ayrı ayrı güzellikte derin sözler ve düşünceler var. Bugüne dek Ferhat ile Şirin'i her yazar usta olmuş. Bu film sevgi hakkı- da olacak. Bu 'ahir' zamanda dünyada sevgi gözden düşmüş, sevgileri gözden aşağı salmışlar. Hakiki sevgi ay'dır, neş'tir, yıldızlar'dır. Artık yeryüzünde yapılan filmlerde sevgiden konuşuyorlar, konuşular da ikinci plana atıyorlar. Hakiki sevgi olan yerde boşluk olmaz. Ben bu filmi bir gazel gibi, bir şiir gibi, yaşamın süri gibi görüyorum. Yaşamın üstüne bir perde asılmış ama bu perde ipek perdedir. Sevgi konusunda çok kitaplar okudum. Şarktan da batıdan da dört yıldır bütün kitapları okudum. İnsanlık olmuş, kan dökmüş zillet olmuş ama ışıklık da olmuş. Ben ışıklık tarafını götürmüşüm. Ben isterim ki Türklerle politik olduğu kadar sanat tarafında da bir kapı açsın. Bu filmi Fatma Girik ile birlikte yapmam isterdim. İnanyorum ki Türkiye sinemacıları bizim bu filmimize çok yardım edecekler..."

"Ferhat ile Şirin'in bir bölümü Sovyetler Birliği'nde, bir bölümü ise Türkiye'de çekilecek, Şirin ya da Mehmede Hatun rolünde oynaması kendisine teklif

edilen Fatma Girik basında çıkan yazılardan da anlaşılacağı gibi halen kararsız kesin bir karar vermiş değil. İbrahimova Sovyetler Birliği-Türkiye kültür ilişkilerinin ne durumda olduğu sorusunu yönelttik. Yanıtıladı:

"Ben şimdi çok şad'im. Taşkent'ten sonra Moskova Film Şenliği'nde de Türk filmleri gösterildi. Ve bu filmlerin çoğu Sovyet halkı tarafından çok beğenildi. Ben birçok Türk sinemacısını sinemalarda Sovyet Halkına takdim ettim. Taşkent'te, Bakü'de... Çok iyi karşıyorlar Türk filmlerini. Çok alkışlandılar, çiçekler atıldılar üstlerine. Bu da beni çok sevindirdi. Milletler arasında içten duygular var, yakınlaşmak istiyorlar ve bu sevgilerini sinema yoluyla gösteriyorlar. Bizde atalarımız İnsanlık birbirlerinin evine tez tez gidip gelseler dostluk meydana çıkar. Çok gelip gitmeler kardeşlik meydana çıkar' derler. Ben isterim ki Türk kardeşlerimiz sinemacılar tez tez gelip gitmeler bizim ülkeye, biz de tez tez gelelim sizin ülkeye..."

"Sevirciler için sinemada ömür vermek, çalışmak, iyi sinema yapmak benim için de Türk kardeşlerim için de çok yüksek bir şad'ıktır..."

"Bitmeyen Kavga" ve düşündürdükleri

"Bitmeyen Kavga", Steinbeck'in ünlü romanlarından biri. Genco Erkal tarafından oyunlaştırılan eser, Dostlar Tiyatrosu çalışanları tarafından başarıyla sergileniyor. Ankara'da Çağdaş Sahne salonunda çalışmalarını sürdüren Dostlar Tiyatrosu'nu tüm kadrosu ile kutlamak gerekiyor.

Kutlama, yalnızca Dostlar çalışanlarının bilinen ve kabul edilen yeteneklerine, oyun güçlerine ilişkin değil. Dostlar, sergiledikleri oyunda belirli mesajları açık ve kesin bir biçimde veriyorlar. İzleyici, bu mesajlara rahatlıkla ulaşabiliyor. Asıl kutlanması gereken yan, burada. Çünkü anlatım biçiminin ve bireysel yeteneklerin ötesinde, tiyatro dahil bütün sanatsal faaliyetin özünü bu oluşturuyor. Bu özü verebilmek, tiyatro bilincine ve yeteneğinin ötesinde ideolojik bir yetkinliği de gerektiriyor. Dostlar'ın asıl kutlanması gereken yanı, bu yetkinliğe ulaşabilmis olmalarında.

Bitmeyen Kavga'yı izlerken nelere ulaşıyoruz? En başta örgüt kavramı var. Oyun, örgüt ve örgütlenme ile başlıyor. Bununla bitiyor. Vurgulanan en belirgin noktalar bunlarıdır.

Bu nokta çok önemli. Solculuk ve devrimciliğin en çok "hamaset" yanının ilgi çektiği ve her alanda kullanıldığı Türkiye koşullarında, parti kavramını, örgüt kavramını kesin ve açık bir biçimde vurgulamak büyük önem taşıyor. Dostlar çalışanları, "Kavga'yı yorumlayış biçimlerinde bu noktayı yine çok açık ve kesin bir biçimde vurguyorlar. Gerek işçiler, gerek aydınlar açısından, sanat alanında da açlığı çekilen, özlemi duyulan bir vurgulama bu.

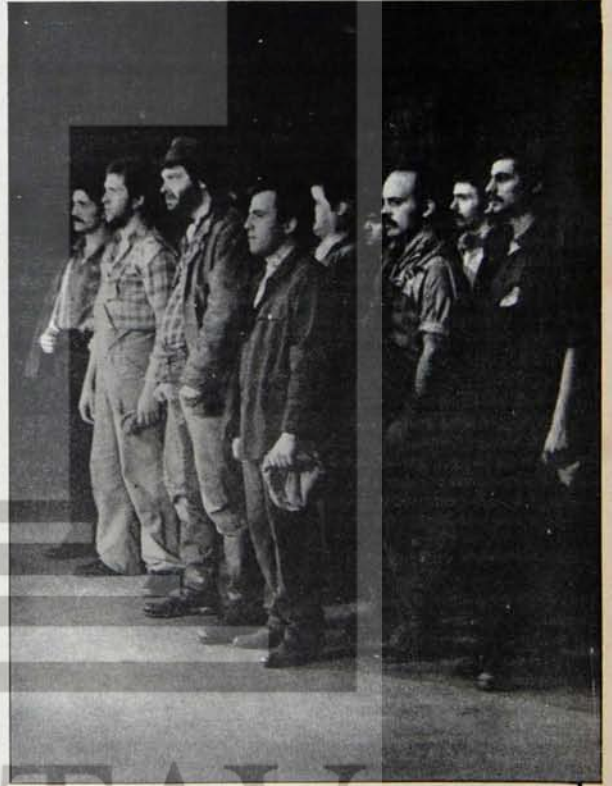
1930'lar Amerika'sında elma toplayan işçilerin mülk sahiplerine karşı mücadelesini anlatan "Bitmeyen Kavga'da başka sonuçlara ulaşmak da mümkün. Amerika'nın özel koşullarına ilişkin olmakla birlikte bu sonuçları Türkiye ve Türkiye'deki mücadele açısından irdelemek de mümkün.

Bunlardan biri, bunalım koşullarında, işçi sınıfının ezilmişliğine ve büyük birikimine karşın sosyalizmin ve sosyalist örgütün Avrupa'ya göreli olarak bir ölçüde "işçi sınıfının dışında" bir olgu olarak kalması. Bu, ABD'de büyük burjuvazinin yıllarca uyguladığı baskı, saptırma, küçümse ve orta burjuvazinin ön yargılarını körüklemek ve hızlı anti-komünizm politikasının ürünü. Sosyalist hareket, bu çemberi kırmada büyük güçlüklerle karşılaştı. Bugün de büyük güçlüklerle karşı karşıya.

Bu güçlükler, "Bitmeyen Kavga'da Mac ve Jim Nolan'ın çalışmalarında da büyük bir açıklıkla görülüyor. Başka yerlerde de öyle, ama özellikle ABD'de parti çalışması "iğneyle kuyu kazma" çalışması. Büyük sabır, özveri ve disiplin istiyor.

Oyunun başarısı bir de bu açıdan vurgulanmalı. Evet "iğneyle kuyu kazma" sabır, sabır ve yine sabır. Ama bütün bunların cevabı "kolay" ve "anlık" çözümler değil. Bir tek cevap, bir tek çözüm var: Yine örgüt, yine örgütlü çalışma, yine disiplin, yine sabır. Dostlar bunu büyük bir başan ile veriyor. Bütün cesaret kırıcı gelişmeler, bütün anlık öfkeler, bütün gelişmeler örgüt ve örgütlü çalışma temeli geçerçini ortemiyor. Tersine, bütün bunlar örgüt ve örgütlü çalışma zorunluluğunu yeniden vurguluyor.

Çözüm, genelde böyle. Ancak Dostlar'ın çalışmasında daha özel bir gerekçe de vurgulanmış. Başarıyla vurgulanmış. Bu gerekçe, işçi lideri London'un kişiliğinde somutlaşıyor. Sosyalist hareket ile işçi sınıfı arasında burjuvazinin kuyduğu duvarları aşmada örgütlü çalışma temel zorunluluğunun yanında bir de şu var: Dürüst, fedakar ama bilincsiz "kendiliğinden" işçi liderlerini sosyalist hareket kazanmak. Çemberi kırmada, sosyalizmi yığınlarla ulaştırma kilitli parçalarıyla çözümlenir biridir. Bu Oyunda Yavuzer Çetinkaya'nın başan ile çizdiği London tipi, London'un hareket kazanılması, Türkiye'de de sosyalizmi yığınlarla ulaştırmak için çalışanlara önemli ipuçları veriyor. Tecrübe çemberini ve anti komünist şartlanmalardan yıkımda anahtar, Londongibi "kendili-

Dostlar çalışanları "Bitmeyen Kavga" da toplu halde

ğinden" liderleri harekete kazanmak. Böyle liderlerin harekete kazanılması başarısızlıkla sonuçlanan bir grevin ya da direnişin geleceği aydınlatan büyük kazanımını oluşturuyor.

Oyunda, kendi içindeki hiç bir temel gerçeğinin olmadığı için kendisine de inananmayan doktor tipinin ilginç bir sözü var: "Siz sosyalistler dünyanın en kati, en duyarız, ama aynı zamanda da en duygulu insanlarıdır." Gerçekten böyle. Ancak sosyalistler ve partiller kendi kişiliklerinde bunları birleştirebilirler. Ve birleştirilebilirler böylece de hangi koşullarda nasıl davranılacağı iyi bilirler. Partili, hata yapar. Bitmeyen Kavga'daki Mac da yapıyor. Ama hatasını aşabiliyor. Anlayabiliyor. Bu da ancak örgüt üyesi olmakla, partili olmakla mümkün. Dostlar, izleyicilerine bu gerçeği de ulaştırabiliyor.

Türkiye'de işçi sınıfı da, aydınlar da, Dostlar'ın ulaştırdığı mesajlara ihtiyaç duyuyor. Bu ihtiyacı karşıladıkları için tüm Dostlar çalışanlarını ve Nolan rolünde büyük başan gösteren Ulvi Alacaktapan'ı kutlamak gerek. Yalnızca tiyatro izleyicisi olarak değil, Türkiye işçi sınıfı adına kutlamak gerek.

"MÜCADELE EMEKLİ SANDIĞI YÖNETİMİNDE DE SÜRECEKTİR."

T.C. EMEKLİ SANDIĞI MÜDÜRLER KURULU SEÇİMLERİNDE, EMEKLİ SANDIĞI PERSONELİNİ TEMSİLEN, TÖM-DER TARAFINDAN DA SEÇİLEN AKAY ARSOY 1220 OY ALARAK İLK SIRAYI ALMIŞTIR. İKİ TUR OLARAK YAPILAN SEÇİMLERDE, İLERİCİLERİN ADAYI AKAY ARSOY İKİNCİ TURDA KALAN DİĞER İKİ ADAYDAN DA ÇOK OY ALARAK YAPILAN SEÇİMLERİ KAZANMIŞTIR. YÜRÜYÜŞ AKAY ARSOY'LA BİR GÖRÜŞME YAPTI. YÜRÜYÜŞ'ÜN SORULARINI VE ARSOY'UN CEVAPLARINI OKURLARIMIZA SUNUYORUZ:

☆ 1961 Anayasasından sonra kamu kuruluşlarında yönetim kurulu ya da müdürler kurullarında çalışanların seçtiği üyeler de bulunuyor. Bu işleyiş çalışanların yönetime katılması demek midir?

* Yönetime iştrakten söz edilemek için Emekli Sandığı yönetiminde Sandığa iştrakçi durumunda bulunan tüm memurların söz ve karar sahibi olması gerekmektedir. Emekli Sandığı bunu sağlayacak yapısal düzenlemeye kavuşturulmalıdır.

Bugün ise durum bundan çok uzaktır. Yönetim tümüyle siyasal iktidarların elindedir.

1961 Anayasası bir anlamda tepki ürünüdür. Tepki, yasama, yürütme, yargı gibi tüm işleyişlerde kurullar getirmeyi sağlamıştır. Bu durum kamu kuruluşlarının yönetim biçimlerine de yansımıştır.

T.C. Emekli Sandığı da bu tür kamu kuruluşudur. Dört kişiden oluşan müdürler kurulu vardır. Genel müdür dahil 3 üyesi bakanlar kurulunca atanmaktadır. Atama Maliye Bakanlığının göstereceği adaylar arasından olmaktadır. Dördüncü üyeyi ise T.C. Emekli Sandığı'nda çalışanlar seçerek göreve getirmektedir.

Burada cevap aranması gereken bir nokta var. Bu, memurların sosyal güvenlik kuruluşu olan Emekli Sandığı'nın Maliye Bakanlığının tam kontrolünde olmasının nedenidir. İlk bakışta Emekli Sandığı ile Maliye Bakanlığı arasında hiç bir bağ kurulamaz. Ama T.C. Emekli Sandığı'nın işleyişinde benimsenen sistem bilinince bağ anlaşılabilir hale gelmektedir. Benimsenen sistem gereği Sandık'ta milyarlarca lira biriktirmektedir. Biriken milyarların bir bölümü memurlardan kesilen keseneklerden, diğer bölümü de devletin katkısıdır. Biriken milyarların kullanılmasında Maliye Bakanlığı tek başına söz sahibi olmak isteyince bugünkü işleyiş ortaya çıkmaktadır.

Maliye Bakanlığı, milyarlarca sahip Sandığın yönetimini elinde bulundurmaktan vazgeçemez. Vazgeçemeyiş kapitalist düzenin bir gereğidir. Bu gerçeklik, güne kadar müdürler kurulunun dördüncü üyesini, yani çalışanların seç-

ceği üyeyi de etkilemiştir. Etkileme sonucu, Sandık'ta çalışanlarca seçilmiş olmasına rağmen sürekli çalışanlara karşı, siyasal iktidarların temsilcileri diğer üyelerle birlikte görev yapmak durumunda kalmışlardır.

☆ Kamu kuruluşlarının yönetimlerinde çalışanları temsil etmek için getirilmiş gibi görünen kurul amacına uygun olarak işlememiş midir?

* Bu kurul sadece Emekli Sandığı'nda değil, tüm kuruluşlarda kesin olarak işlememiştir. İşlemeyi önleme iki yönlü uygulanmıştır. Birincisi, işçi çalıştıran kamu iktisadi teşebbüslerinde yetkili sendikaların bu üyeliği kullanması şeklinde olmuştur. Bu sendikalar Türk-İş'e bağlıdır ve müdürler kurulu üyeliği Türk-İş'in hep iktidar yanlısı tutumu ile uyumlu yürütmüştür. Bu uygulama ilk defa T.C. Emekli Sandığı gibi sosyal güvenlik kuruluşu olan Sosyal Sigortalar Kurumunda tersine döndürülmüştür. S.S.K. da yetkili Sosyal-İş Sendikası Genel Başkanı Özcan Kesgeç, müdürler kurulu üyeliğine seçilmiştir. Bu seçime örgütlü gücün bir zaferi olmuştur.

İkincisi, Emekli Sandığı gibi çalışanların tümünün memur olduğu kuruluşlarda işlemiştir. Buralarda işlemeyi önleme ise bürokrasinin memurlar üzerinde kurduğu tahakkümden kaynaklanmaktadır.

☆ Sizin müdürler kuruluna ilk defa seçilmiş olmanız nasıl izah ediyorsunuz?

* Benim T.C. Emekli Sandığı müdürler kurulu üyeliğine seçilmemin izahı şudur: Örgütlü güç, Ben Akay Arsoy olarak seçimlere katılmadım. Ben memurların grevli toplu sözleşmeli örgütlenme hakkını elde etmek için mücadele veren memur örgütü TÖM-DER'in adayı olarak seçimlere katıldım ve kazandım. Bu kazanma örgütlü gücün kazanımıdır. Müdürler kurulu üyeliği seçiminin önüne çıkarılan güçlükleri ilk kez aşan Sosyal-İş Genel Başkanı Özcan Kesgeç'in kazanımı da örgütlü gücün kazanımıdır. Bu örneklerin bundan böyle çoğalacağı gerçektir. Çünkü örgütlülük hayatın her alanında nitelik ve nicelik olarak giderek büyümektedir.

☆ T.C. Emekli Sandığı yönetiminde ne yapabileceksiniz?

* Önce şunu söylemek isterim. Ben,

"BENİM EMEKLİ SANDIĞI MÜDÜRLER KURULU ÜYELİĞİNE SEÇİLMEMİN İZAHI ŞUDUR: ÖRGÜTLÜ GÜÇ BEN, AKAY ARSOY OLARAK SEÇİMLERE KATILMADIM. BEN, MEMURLARIN GREVLİ TOPLU SÖZLEŞMELİ ÖRGÜTLENME HAKKINI ELDE ETMEK İÇİN MÜCADELE VEREN MEMUR ÖRGÜTÜ TÖM-DER'İN ADAYI OLARAK SEÇİMLERE KATILDIM VE KAZANDIM. BU, ÖRGÜTLÜ GÜCÜN KAZANIMIDIR. MÜDÜRLER KURULU ÜYELİĞİ SEÇİMİNİN ÖNÜNE ÇIKARILAN GÜÇLÜKLERİ İLK KEZ AŞAN SOSYAL-İŞ GENEL BAŞKANI ÖZCAN KESGEÇ'İN KAZANIMI DA ÖRGÜTLÜ GÜCÜN KAZANIMIDIR. BU ÖRNEKLERİN BUNDAN BÖYLE ÇOĞALACAĞI GERÇEKTİR."

Sandıkta çalışanların oylarıyla bu görevi geldim. Ne var ki, kendimi sadece Sandıkta çalışanların temsilcisi olarak görmüyorum. Tüm memurların temsilcisi olarak görüyorum. Bu iki açıdan önemli. Birincisi yapacağım hizmet tüm memurları ilgilendirmiş olmasında. Sandığın yürütümünden, kaynakların işletilmesinde kadar alınacak her kararda, görüşlerim buradan kaynaklanacaktır. İkinci önemli nokta, T.C. Emekli Sandığı yönetiminde tüm memurların temsil edilmesinin konusudur. Bu temsil mutlaka sağlanmalıdır, sağlama yönünde mücadele verilmelidir.

Dört kişilik müdürler kurulunda benim bir oyum var. Bu oy sonucu etkilemez gibi görünüyor. Doğrusu da budur. Ama, bu kurulda gündeme gelecek her konu geniş biçimde tarafımdan araştırılacak, en doğru sonuçlar karara esas ol-

mak üzere tarafımdan önerilecektir. Bu öneriler ters her öneri ve karar yanlışlıklarıyla birlikte kamuya aktarılacaktır. Özellikle de Emekli Sandığı personeline duyurulacaktır. Kuşkusuz Emekli Sandığı'nda çalışan tüm arkadaşların özlik sorunlarına ilişkin her konuda bu ayrıca da önem kazanacaktır.

TÖM-DER'in genelde yürüttüğü memurların ekonomik demokratik mücadelesi, Emekli Sandığı yönetiminde de sürdürülecektir. Bununla ilgili olarak en son çıkan 1897 sayılı yasa ve kararname açısından Emekli Sandığı'nda çalışanların işçilik haklarının verilmesi için etkin mücadele verilecektir. Bilindiği gibi Sosyal-İş, S.S.K. da bunu sağlamıştır. Bunun Emekli Sandığı'nda da gerçekleşmesi için Sosyal-İş'in deneyiminden yararlanacak ve işbirliği yapılacaktır. Başaracağımız da inanıyorum.